

komunitator

ČASOPIS **FMR-MEDIA** • letnik 4. • št. 20 • junij 2004

**Nova raziskava javnega
mnenja v idrijski občini**

**40-letnica idrijske
Komunale**

**Kolektorjev prodajni
skok v Južno Ameriko**

Prehod Venere 2004

V mesecu JUNIJU nudimo našim strankam POSEBNO PONUDBO !!!

Depozite za fizične osebe obrestujemo

- v SIT od 4,05 do 4,10 % – letno FIKSNO
- v EUR 2,00% – letno spremenljivo
- v USD 1,00% – letno spremenljivo
- **NOVO!!!** Uvajamo storitev plačevanja računov z mobilnim telefonom - kartica MONETA

VSE DELOVNE DNI V LETU SMO VAM NA RAZPOLAGO TUDI Z

- ugodnimi stanovanjskimi in potrošniškimi krediti
- ugodnimi krediti za zasebnike
- ugodnimi krediti za pravne osebe

Nudimo vam tudi raznovrstno kartično, elektronsko in mobilno poslovanje ter posredujemo pri vaših nakupih in prodajah na Borzi vrednostnih papirjev.

Pri nas ste vedno dobrodošli!

Področje Nova Gorica
Podružnica Idrija

vsebina

- 4 raziskava**
- O delu idrijskega župana in aktualni problematiki v občini
- 8 komunalna**
- Načrt zbiranja komunalnih odpadkov do leta 2008
- 12 spominjanja**
- Idrijska bratska skladnica
- 18 gospodarstvo**
- Kolektor Group na južni polobli
  - Ustanovitev Mednarodne podiplomske šole
  - Kadrovske štipendije
- 33 jubileji**
- 120 - letnica Lovskega kluba Idrija
- 34 astronomija**
- Prehod Venere 2004
- 37 prometna varnost**
- Projekt Jumicar - preventivna vzgoja otrok v cestnem prometu
- 40 potovanje**
- Južnoafriška republika - korak k svobodi
- 42 razvedrilo**
- Nagradna križanka

Tudi volitve niso več kar so bile!

Kje so tisti lepi časi, ko je bil na listi samo en kandidat. Ni bilo važno, ali si ga obkrožil, prečrtal, ali preluknjal. Vedno je bil izvoljen!

Izdaja: FMR - MEDIA založništvo, publikacije in promocija d.o.o.

Direktor: Vojko Božič

Glavni in odgovorni urednik: Filip Šemrl

Uredništvo: Arkova 43, 5280 Idrija, E-mail: fmr-media@fmr.si, tel: (05) 37 73 745, fax: (05) 37 22 515

Sodelavci: Samo Bevč, Milan Božič, Vojko Božič, Miha Fatur, Niko Jereb, Branko Kalan, Janez Kavčič, Ana Knap, Iztok Konjar, Filip Šemrl, Polona Šemrl, Jelko Vončina, Robert Vončina

Fotografije: foto Arhiv Slovenije, Milan Božič, knjiga Čarovnice, vedeževalke, alkimisti, Založba MK, Lj. 1990, Niko Jereb, Branko Kalan, revija Lovec, letnik XXV. 1940, Ljubljana, foto arhiv PBI, Jože Rupnik, Danilo Sedej, Filip Šemrl, Polona Šemrl, Robert Vončina

Oblikovna zasnova: Creatim Ržišnik & Perc

Jezikovni pregled: Nuša Radinja

Tajnica uredništva: Zdenka Čibej

Naklada: 6700 izvodov

Naročnina: Časopis je brezplačen

Priprava in tisk: Pagis d.o.o. Idrija

Distribucija: Pošta Slovenije

Naslovnica: Gledališče na nebu

Foto: PK Andromeda

Raziskava javnega mnenja

Občani Idrije o delu župana in aktualni problematiki

Podjetje FMR MEDIA Idrija se je odločilo vsako pomlad preveriti politični utrip in zadovoljstvo občanov z delom vodstva občine. Prvo tako javnomnenjsko raziskavo je izvedla agencija Ninamedia iz Ljubljane med 21. in 25. marcem 2003, letošnja raziskava pa je potekala od 22. do 28. aprila 2004. Anketiranje je potekalo telefonsko po metodi računalniško podprtega telefonskega anketiranja. Iz računalniškega seznama so poklicali 1589 naključno izbranih telefonskih naročnikov. 335 v času anketiranja ni bilo dosegljivih, 574 jih ni želelo sodelovati v anketi, 279 pa ni ustrezalo vzorčnim določilom. Anketira je bila 401 polnoletna oseba.

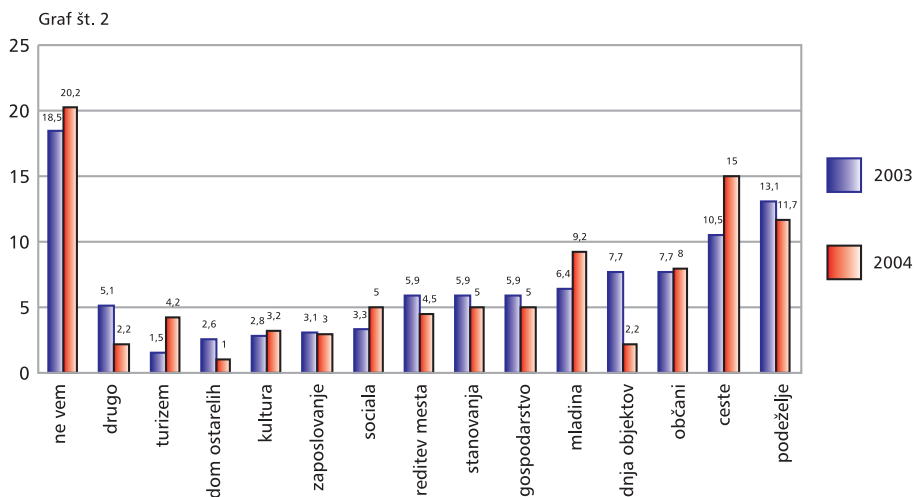
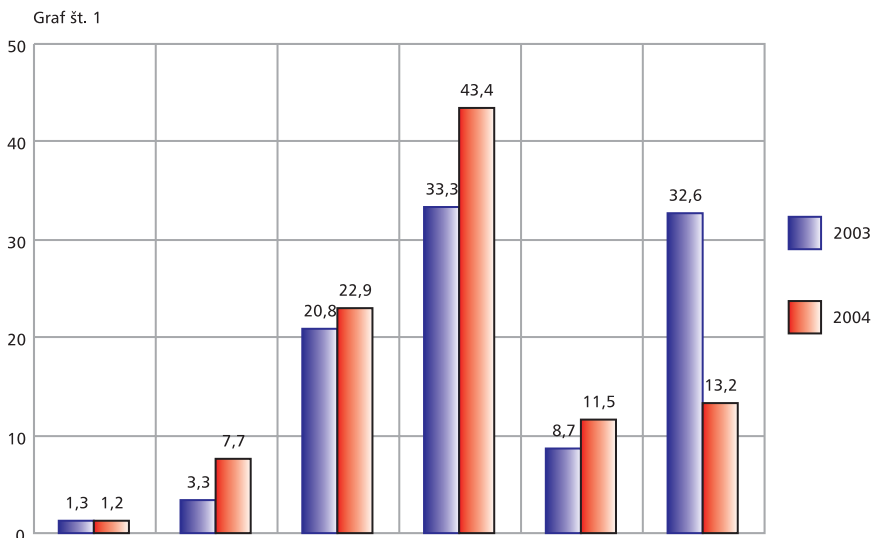
Rezultate ankete predstavljamo v povzetku, ki ga je pripravilo naše uredništvo.

Na uvodno vprašanje, da naj naštejejo tri področja dela in življenja, ki po njihovem mnenju predstavljajo največji problem v občini Idrija občani najpogosteje izpostavljajo prometni režim v mestu (20,4% - 0,6% manj kot 2003), komunala (17,7% - 2003 le 9,5%), kulturno življenje v občini (14,2% - 12,8% 2003), ceste (11% - 9,5% 2003), zaposlitvene možnosti (10,5% - 6,4% 2003), slaba trgovska ponudba (10% - lani 0%!) ter urejenost parkirišč v mestu (9,5% - 17,2% 2003). Med problemi so občani navedli še zdravstvo, turizem in pomanjkanje stanovanj.

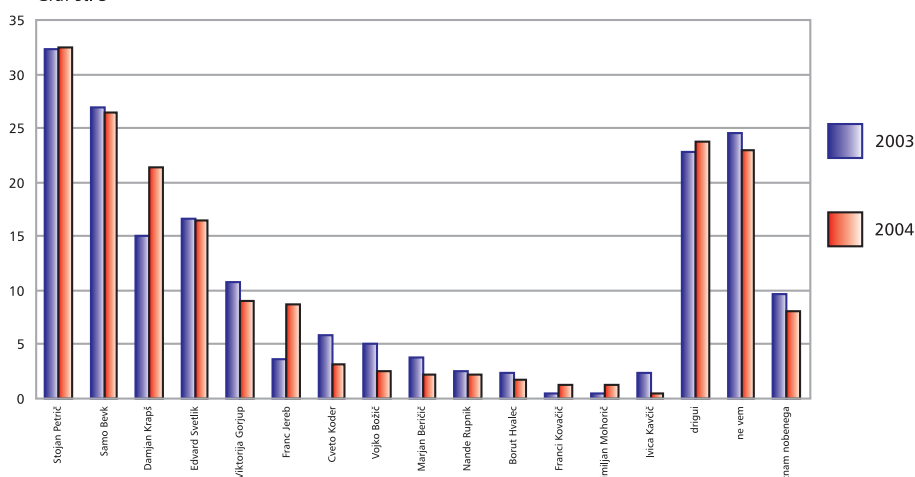
Odgovori na vprašanje »Ali veste kdo je župan občine Idrija« kažejo na prepoznavnost župana g. Krapša. Velika večina (87,5% - lani 88,2%) anketiranih namreč pozna svojega župana. 3,7% (lani 5,4%) anketiranih ni navedlo pravega imena župana, 8,7% (6,4% 2003) pa ni vedelo, kdo je župan občine Idrija. Na zadnjih volitvah je izmed anketiranih za sedanjega župana glasovalo 55,9% (v lanski anketi slabih 60%) anketiranih. Dobra četrtina zanj ni glasovala, 8% anketiranih ne ve, ali so na volitvah glasovali za sedanjega župana ali ne, slabih deset odstotkov pa se volitev ni udeležilo. Delo župana v prvem letu in pol njegovega mandata je pozitivno ocenilo skoraj 55% (42% - 2003!) anketiranih, da delo župana ni niti uspešno, niti neuspešno, meni dobra petina anketiranih, 8,9% (lani 4,6%) anketiranih je delo župana ocenilo kot zelo neuspešno ali neuspešno. Povprečna ocena dela župana je dokaj visoka in znaša 3,65 (2003: 3,66). (glej graf št. 1)

Med tistimi, ki so delo župana ocenili kot uspešno ali zelo uspešno, jih skoraj 16% navaja, da župan izpolnjuje volilne obljube, 15% (lani 32,9%) jih meni, da dela v interesu občine, polovici (50%-3,8% 2003) anketiranih, ki so njegovo delo ocenili kot uspešno oz. zelo uspešno je idrijski župan všeč, ker je aktiven in občanom dostopen. Le 14,5% (lani dobra četrtina) ni znala navesti, zakaj jim je delo novega župana všeč.

Met tistimi, ki so delo župana ocenili kot neuspešno oz. zelo neuspešno jih večina (69,5%) meni, da ne izpolnjuje volilnih obljub in ne dela v interesu občine. Najvišji delež anketiranih (15%) meni, da bi moral župan največ pozornosti nameniti problematiki cest ter razvoju podeželja (11,7% - 13,1% 2003). (glej graf št. 2)

Graf št. 3

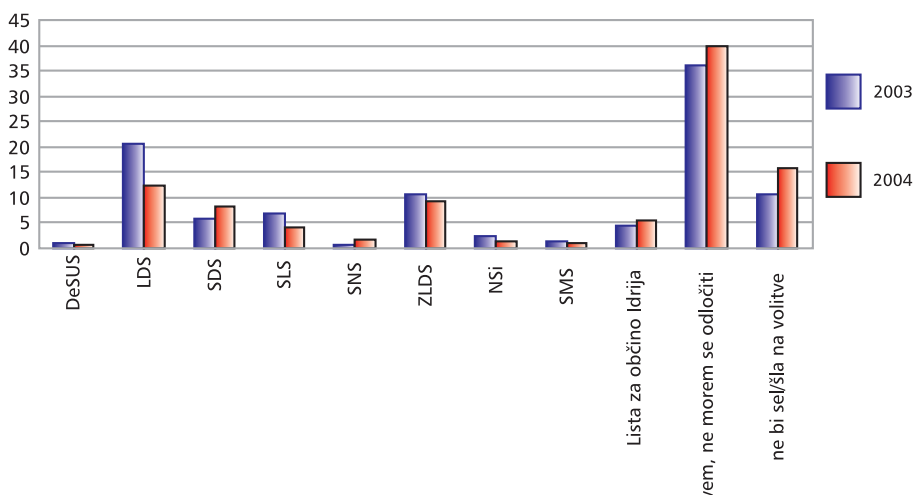
Na osnovi javnomnenjske raziskave smo tudi letos pripravili politični barometer osebnosti v občini Idrija. Na vprašanje, ali nam lahko navedejo tri osebe iz javnega življenja, politike ali gospodarstva, ki jih anketirani najbolj cenijo, so vprašani odgovorili takole:

(glej tabelo in graf št. 3)

	2003	2004
	v %	
Stojan Petrič	32,3	32,4
Samo Bevk	26,9	26,4
Damjan Krapš	15,1	21,4
Edvard Svetlik	16,7	16,5
Viktorija Gorjup	10,8	9
Franc Jereb	3,6	8,7
Cveto Koder	5,9	3,2
Vojko Božič	5,1	2,5
Marjan Beričič	3,8	2,2
Nande Rupnik	2,6	2,2
Borut Hvalec	2,3	1,7
Franci Kovačič	0,5	1,2
Maksimilijan Mohorič	0,5	1,2
Ivica Kavčič	2,3	0,5
drugi	22,8	23,7
ne vem	24,6	22,9
ne poznam nobenega	9,7	8

Občani so bili vprašani tudi po njihovih strankarskih preferencah, če bi bile volitve v občinski svet v nedeljo, 30. aprila 2004. Rezultat tega vprašanja je spodnji grafikon:

Graf št. 4

V raziskavi so bili anketiranci vprašani tudi o oceni dela občinskega sveta. Rezultati ponovno kažejo zgolj na slabo obveščenost javnosti o delu najvišjega organa občine saj je 44,9% (lani 38,5%) vprašanih njegovo delo ocenilo nevtravno (»niti-niti«), 15,5% (28,5% - 2003) pa na vprašanje ni znalo odgovoriti.

Celotna dokumentacija o izvedbi raziskave javnega mnenja je vsem zainteresiranim na razpolago na sedežu podjetja FMR MEDIA d.o.o. v Idriji.

Sprejemamo tudi večje skupine in zaključene družbe

ODPRTO:

od 12^h - 22^h
nedelje, prazniki od 12^h - 20^h
ponedeljek, torek - zaprto

- * IDRIJSKI ŽLIKROFI
- * DIVJAČINA
- * MORSKE RIBE
- * JEDI PO NAROČILU
- * VELIKA IZBIRA VRHUNSKIH VIN

SP. IDRJA ŠK. LOKA ŽIRI

GOSTILNA MLINAR

Žirovska 4
Spodnja Idrija
Tel.: 05/37-76-316

Novela zakona o preprečevanju posledic rudarjenja v Rudniku živega srebra

Poglavitni namen novele Zakona o preprečevanju posledic rudarjenja v Rudniku živega srebra Idrija, ki sem jo v začetku maja vložil v parlamentarni postopek, je zagotovitev delovanja in financiranja rudnika po letu 2006. Na podlagi Revidiranega dolgoročnega programa preprečevanja posledic rudarjenja v Rudniku živega srebra Idrija za obdobje 2001–2006, ki ga je Vlada Republike Slovenije sprejela decembra 2002, bo tako dokončno zaprt jamski del rudnika. Kljub temu bo treba po letu 2006 še naprej vzdrževati nezaliti del jame, muzejski rudnik in opravljati monitoring (opazovanje, nadzor), in to vse dotlej, dokler ne bodo raziskave pokazale, da to ni več potrebno. Kratkoročni monitoring bo trajal pet let, dolgoročni pa deset let, skupaj torej petnajst let. Poleg tega vključuje zakon tudi sanacijo okolja zaradi posledic rudarjenja ter izboljšanje zdravstvenega varstva nekdanjih rudarjev in prebivalcev mesta Idrija. Zakon predvideva tudi prestrukturiranje podjetja zaradi izvajanja prej omenjenih nalog.

V zvezi z rudarsko škodo je treba revidirati tudi elaborat, ki ga je leta 1992 izdelala Krajevna skupnost Idrija in je bil podlaga za določitev obsega poškodb. Zato je cilj zakona določiti tudi dejanski obseg rudarske škode.

S predlogom zakona naj bi uredili možnost razpolaganja z delom državnega premoženja Rudnika živega srebra v zapiranju, d.o.o., v skladu z 80.b členom Zakona o javnih financah, in sicer

zato, da bi omogočili neodplačen prenos dela tega državnega premoženja, ki ni v funkciji zapiranja rudnika, na občino Idrija. To omogoča tudi 21. člen Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, ki dopušča prenos poslovno nepotrebne premoženja države za spodbujanje skladnega regionalnega razvoja.

V zvezi s prenosom premoženja je upoštevano načelo odgovornosti države za odpravo posledic rudarjenja v občini Idrija in delno kompenzacijo posledic rudarjenja za prebivalce tudi z neodplačno odtujitvijo tistega državnega premoženja, ki ga lokalna skupnost zaradi potreb svojih občank in občanov že dalj časa soupravlja in vzdržuje na svojem območju. S tako rešitvijo se sicer obide primarno načelo prepovedi neodplačnega razpolaganja z državnim premoženjem, vendar je s tem dosežena možnost uveljavljanja pravic lokalne skupnosti, ki je dalj časa skrbela za premoženje in na njem uveljavila izvajanje nalog v javnem interesu svojih občank in občanov.

Zakon predvideva tudi znatne finančne obveznosti. Po cenah iz leta 2001 so predvidena sredstva za:

- vzdrževalna dela jame in objektov ter infrastrukture na površini: 111.762.230 SIT (letni stroški);
- monitoring: geodetske, jamomerske in ekološke meritve: 29.686.053 SIT (letni stroški);
- rudarska škoda: 758.278.000 SIT (sredstva v višini 438.987.000 SIT so predvidena v Revidiranem dolgoročnem programu preprečevanja posledic rudarjenja v Rudniku živega srebra Idrija za obdobje 2001–2006, ki ga je sprejela Vlada 12. decembra 2002, preostala predvidena sredstva v višini 319.291.000 SIT pa so načrtovana za sanacijo površin, ki jih prvotna študija ni upoštevala);
- ekološka sanacija (sanacija otroškega vrtca in meritve radona v kritičnih objektih): 336.000.000 SIT;
- zdravstveno varstvo: 26.897.360 SIT (letni stroški);
- prestrukturiranje – odpravnine, prezaposlitve: 164.029.963 SIT (enkratni znesek);
- prenos stvarnega premoženja Rudnika živega srebra v zapiranju na lokalno skupnost ne bo imel neposrednih posledic za državni proračun.

Državni proračun zagotavlja sredstva za zapiranje rudnika za leto 2004 v višini 703.109.000 SIT ter za leto 2005 594.000.000 SIT (skupaj z Mežico), za rudarsko škodo pa za leto 2004 75.000.000 SIT in za leto 2005 74.100.000 SIT. Za vse druge zgoraj navedene naloge pa bo treba na podlagi sprejetega zakona v državnem proračunu zagotoviti dodatna sredstva. Del sredstev bo ustvaril tudi rudnik sam s svojo dejavnostjo ter prodajo nekaterih objektov in zemljišč, ki jih ne bo prepustil lokalni skupnosti.

Kolegij predsednika državnega zbora je novelo zakona uvrstil na dnevni red julijske seje državnega zbora. Ob tesnem sodelovanju koalicijskih strank ZLSD in LDS ter njunih idrijskih izpostav pričakujem tudi pozitivno mnenje vlade. Z malo sreče lahko zakon sprejmemo že do parlamentarnih počitnic. ♦

Samo Bevč

Temeljita posodobitev idrijske Komunale

Idrijska Komunala je ob 40-letnici obstoja temeljito posodobila svoj strojni park, saj ga je z dvajset pomladila na osem let. V uporabo je namreč izročila kar šest novih delovnih strojev in vozil, skupaj vrednih več kot 88 milijonov tolarjev. Rovokopač, nakladač, dostavni vozili, avtodvigalo, smetarsko vozilo in tako imenovani geografski informacijski sistem, skupek strojne in programske opreme ter postopkov, ki bodo družbi omogočili urejanje, upravljanje, modeliranje, predstavitev in prikaz infrastrukturnih vodov pod zemljo, so nove pridobitve, ki bodo idrijsko Komunalo tehnološko približale sorodnim podjetjem pri nas in ne nazadnje njihovim uporabnikom. Z obnovo strojnega parka bodo zmanjšali stroške vzdrževanja in izboljšali varnost upravljavcev z omenjenimi napravami. Samo novo smetarsko vozilo bo povprečno prevozilo 100 in več kilometrov na dan oziroma opravilo več kot 1650 delovnih ur na leto ter prepeljalo 1000 ton odpadkov iz občin Cerkno in Idrija. Na slovesnosti, na kateri so nove delovne stroje tudi uradno izročili v uporabo, je direktor Komunale Ivan Grahelj podelil posebna priznanja upokojenim delavcem, ki so bili v družbi zaposleni od vsega začetka. V obrtno-komunalnem podjetju, ki je bilo ustanovljeno leta 1964, je bilo namreč v njegovih najboljših letih zaposlenih celo 80 delavcev, saj je združevalo številne dejavnosti, od oskrbe z vodo ter kanalizacije, čiščenja, vzdrževanja kinogledališča do strojne in gradbene enote, izvajalo pa je tudi vodoinštalaterska dela in skrbelo za pokopališče. Zelo je bila razvita tudi cestna služba, zdaj, ko spet širijo svojo dejavnost, pa se bo število delavcev po načrtih ustalilo pri petdesetih. ◀

RCT TRANS
Partizanska 8
5280 IDRIJA
Tel.: 05 37 73 773
GSM: 041 648 393

- prevozi blaga (do 7,5t-40m³)
- prevozi nevarnih snovi
- hitra dostava stvari
- organizacija prevozov

● prevozi skupin
● prevozi oseb
● TAXI služba
● najem kombijev

E-mail: rcttrans@amis.net

BLT D.O.O. IDRIJA

PRODAJA IN MONTAŽA

- ✓ AVTOMATSKIH GRAŽNIH VRAT
- ✓ ROLD VRAT
- ✓ VHODNIH VRAT
- ✓ OGNJEVARNIH VRAT
- ✓ KLEJNIH VRAT
- ✓ INDUSTRIJSKIH VRAT

KVALITETA
V
A
R
N
O
S
T
L
E
P
I
Z
G
L
E
D

ULICA SV. BARBARE 6,
5280 IDRIJA

TEL.: ++386 (0)5 374 36 65
FAX: ++386 (0)5 377 39 45
GSM: 041 641 367

E-MAIL: BLT@SIOL.NET
WWW.BLT.SI

april 2004

1. april – Od tega dne kobariška Planika ne prevzema več mleka, namolženega na Idrijskem in Cerkljanskem, izjema je le mleko z Vojskarske planote. Zaradi zastarelosti obrata jo bodo doletele omejitve, ki veljajo za podobne obrate v Evropski uniji. Kmetje ne bodo prizadeti, saj po novem vse mleko odkupuje vipavski Agroind.

8. april – Na gradu Gewerkenegg so odprli gostujočo razstavo likovnih del Nikolaja Pirnata, ki sta jo v počastitev 100. obletnice umetnikovega rojstva pripravila Muzej novejšje zgodovine Slovenije in Cankarjev dom iz Ljubljane.

12. april – Na črnovrškem smučišču SC Cerkno se je končala letošnja zimska sezona. S 102 obratovalnima dnevoma je bila zaradi slabega vremena ob vikendih in med polovico zimskih šolskih počitnic, kljub izdatni snežni odeji, letošnja sezona po prihodku za 20 odstotkov slabša od lanske.

15.–18. april – Na obisku v Idriji so se mudili člani taborniškega odreda Igman 92 iz sarajevske občine Ilidža. Tako so vrnili lanski obisk tabornikov Srebrnih krtoev, ki so edini iz Slovenije sodelovali na slovesni akademiji ob 45-letnici tamkajšnjega taborništva. Med tokratnim srečanjem so predstavniki obeh odredov na idrijskem županstvu podpisali listino o sodelovanju.

15. april – Cerkljanski občinski svetniki so potrdili letošnji proračun občine, ki bo obsegal nekaj več kot 900 milijonov tolarjev. Cerkljanska občina se bo prvič zadolžila, saj bo prihodkov manj od načrtovane porabe.

18. april – S koncertom v domačem Otaležu je nonet France Bevk, edini moški pevski sestav na Cerkljanskem, praznoval 35-letnico delovanja.

22. april – Vlada je potrdila letošnji operativni program preprečevanja posledic rudarjenja v RŽS. Za ta program bo iz državnega proračuna namenila 703 milijone tolarjev, 100 milijonov pa bo s svojo dejavnostjo prispeval Rudnik živega srebra sam.

25. april – Krajevna skupnost Ledine je skupaj z območno Zvezo borcev Idrija-Cerkno pri grobišču pri cerkvi na Vrsniku pripravila komemoracijo v spomin na 88 borcev in domačinov, ki so pred 60 leti

padli v bojih z nemškim okupatorjem. Poleg napada na partijske tečajnike v Cerknem je ta dogodek zarezal najgloblje rane med borci in prebivalci v tem delu Slovenije.

30. april – S kulturnim programom z naslovom »Vsi cvetovi bodočnosti so v semenu sedanosti« so Idriječani pospremili vstop naše države v Evropsko unijo. Govore ob tej priložnosti so obogatili s filmsko-glasbeno pripovedjo, v kateri so ugledni Idriječani iz različnih zornih kotov predstavili svoje poglede na naše življenje v Uniji.

maj 2004

1. maj – Idrijska župnija je praznovala 35-letnico posvetitve župnijske cerkve sv. Jožefa Delavca. Po slovesni maši so odkrili spominsko ploščo monsignorju Janezu Filipiču, dolgoletnemu in priljubljenemu idrijskemu dekanu, graditelju omenjene cerkve.

1. maj – Tudi letos je območni odbor ZLSD pripravil tradicionalno prvomajsko srečanje na Hlevišah. Vsak udeleženec je prejel rdeč nagelj, vse pa je tokrat nagovoril poslanec državnega zbora Samo Bevk.

6. maj – Predstavniki cerkljanske in idrijske občine, Idrijsko-Cerkljanske razvojne agencije in tistih, ki skrbijo za turistično ponudbo, so na novinarski konferenci v Cerknem izrazili javni protest, ker sta občini izpadli s širšega območja Julijskih Alp in se zaradi tega nista mogli prijaviti na razpis

ministrstva za gospodarstvo za pridobitev sredstev iz evropskega strukturnega sklada za regionalni razvoj. Oboji so imeli pripravljenih za 1,6 milijarde tolarjev projektov.

14. maj – župani šestih občin iz povodja reke Soče, tj. župani Bovca, Kobarida, Tolmina, Kanala ob Soči, Cerkna in Idrije, so v Idriji podpisali pismo o nameri za uresničitev projekta o varovanju reke Soče. Projekt graditve infrastrukturnih objektov za komunalno rabo je vreden 19 milijard tolarjev in naj bi ga uresničili v prihodnjih dvanajstih letih.

19. maj – Ob 30-letnici Združenja terapevtskih skupnosti so v PBI pripravili slavnostno skupščino, na kateri so predstavili izvorno obliko dela in organiziranosti pri pomoči osebam z duševnimi motnjami.

20.–22. maj – V Cerknem so znova pripravili Mednarodni jazz festival, že devetega po vrsti. Marsikdo je presenečen, da ga s tako dobrim odzivom uspešno pripravljajo v tako majhnem kraju.

26. maj – Prislina poravnava za spodnjeidrijski lles je bila uspešna. Večina upnikov se je strinjala, da jim lles v letu dni poplača 20 odstotkov terjatev, AbankaVipa pa je podjetju odložila plačilo, tako da bo podjetje lažje tekoče poslovalo. Zdaj bo moralo vse sile usmeriti v povečanje produktivnosti, posledica tega pa bo dolgoročno zmanjšanje števila zaposlenih v režiji in proizvodnji.

25. maj – Po osmih letih obljub bo, kot kaže, končno stekla prenova poslopja nekdanje realke v Idriji. To je Idriječanom sporočil državni sekretar na šolskem ministrstvu Herman Tomažič in ob tej priložnosti napovedal graditev v dveh fazah. Najprej naj bi zgradili novo telovadnico, potem pa bi se lotili še prenove gimnazijskega poslopja. Dela bodo končana do konca leta 2006, naložba pa bo vredna milijardo tolarjev.

Kulturni dom v Idriji

Po osvoboditvi se je Idrija znašla v zelo težkih razmerah, za njen kulturno prosvetni razvoj, brez stavbe, kjer bi se lahko to delo razvijalo. Rudnik je sicer adaptiral neko staro poslopje v rudniško dvorano, kjer se sedaj lahko prirejajo javne prireditve in igre, ki sprejme lahko okoli 400 gledalcev. Pred leti pa je mestni odbor adaptiral staro zgodovinsko rudniško gledališče, ki je zaščiteno kot zgodovinski spomenik, v kino - dvorano, ki lahko sprejme tudi okoli 350 gledalcev. Delavsko prosvetno društvo pa je prevzelo manjšo mladinsko dvorano, kjer so razna manjša zborovanja in predavanja. Vse prosvetne in telesnovzgojne organizacije pa še danes nimajo svojih prostorov. Že takoj po osvoboditvi so v Idriji začeli misliti na gradnjo večjega kulturnega doma, za katerega je tudi že določen prostor prav v sredini mesta, kjer je stala med vojno porušena cerkev, toda velike potrebe na drugih področjih niso dovolile, da bi začeli z gradnjo, ki bo zahtevala ogromen znesek.

Da bi se zadeva vendarle premaknila z mrtve točke, je mestni svet za prosveto in kulturo te dni ustanovil odbor za gradnjo kulturnega doma, ki bo sedaj začel zbirati potrebna sredstva, ki jih bodo morale zbrati vse prizadete organizacije, sindikati, podjetja in druge ustanove, delno pa se bo nekaj dobilo tudi iz mestnega proračuna, ko bo rešena najhujša stanovanjska stiska. Odbor bo pozval vse prizadete organizacije da začnejo zbirati potrebna sredstva, da bomo začeli čimprej z gradnjo. Če bo odbor našel povsod razumevanje bomo počasi le napravili korak naprej.

L.S.

Slovenski Jadran, 11.junij 1954

Nova osnovna šola v partizanskem Čekovniku

Čekovnik je majhna in silno raztresena vasica poldrugo uro od Idrije, položena v gričevju na desni strani Idrije pod Hleviški planinami. V nedeljo 6.junija so tu odprli novo šolo s svečanostjo.

V kratkem in izbranem nagovoru je pred številnimi gosti šolski upravitelj tovariš Eržen Stanko opisal okoliščine in razmere, v katerih je prišlo do gradnje. Ta majhna vasica je bila med borbo zaščitnica IX.korpusa in zaščitnica mesta Idrije, saj so se naše edinice največ zadrževale na njenem razstresenem teritoriju, zato ni nič čudnega, če so jo stalno naskokovale sovražne edinice, kar je imelo za posledico, da je bilo 10 hiš popolnoma požganih. Vasica sam je dala naši vojski 38 borcev, od katerih jih je 25 padlo. Sicer pa so v borbi sodelovali prav vsi vaščani od najmanjšega do najstarejšega. Vas je bila od leta 1934 sploh brez šole in ljudje so se morali sami učiti vsaj osnovnih pojmov in pisanja. Fašistična šola je bila nameščena v majhni kmečki sobici, ki je bila podobna vsemu drugemu, samo ne učilnici. Zamisel, da bi se zgradilo novo šolo, je izšla iz vrst domačih volilcev in to zamisel je podprl tudi LOMO v Idriji. Domačini so sami prispevali vrednosti preko milijona din v raznem materialu in delovni sili, kar je naravnost čudno za tako majhno vas, ki jo moramo postaviti za zgled tistim krajem, ki gradijo šole. Prispevali so prav vse, posebej pa je tovariš upravitelj omenil tovariša Kokošarja Filipa, ki je 90 odstotni invalid in je opravil pri gradnji šole 200 ur, ter tovariša Mohoriča, ki je neumorno hodil od hiše do hiše in zbiral vse potrebno za gradnjo.

Na provizoričnem odru so po pozdravnih govorih in čestitkah nastopili mladi pevci osnovne šole, gimnazije in gimnazijska folklorna skupina, ki je bila deležna še posebne pozornosti.

Tako je naš okoliš zopet bogatejši za nov kulturni hram. Prepričani smo, da bi se problem novega šolskega poslopja dal rešiti povsod, če bi le domače ljudstvo pokazalo toliko volje in požrtvovalnosti pri gradnji, kakor so jo pokazali prebivalci tega partizanskega naselja.

Šola bo nosila ime našega narodnega heroja Vojka, ki je padel prav na ozemlju nove šole.

L.S.

Slovenski Jadran, 6.junij 1954

Črni vrh

Naša vas je bila nekdanj zelo znan turistični kraj. Prihajali so letoviščarji iz Trsta, Gorice, Ljubljane in drugod. Vojna je hudo prizadejala vas in je s tem tudi obisk turistov do sedaj skoraj onemogočen. Vendar bi se dalo nekaj napraviti, da bi turizem znova oživel. Še vedno kvarijo lepo zunanost vasi ruševine nekdanje Lampetove gostilne. Občinski LO bi moral malo bolj pogledati na take zadeve in poiskati možnosti odstranitve ruševin ter obnove tako privlačne gostilne.

Ob cesti Col, Črni vrh, Godovič, Idrija so še vedno nekdanji napisi – AASS – (Azienda autonoma statale delle strade). Ali cestna uprava ne vidi tega? Kako drugače izgleda cesta Idrija – Tolmin, ki je opremljena z lepimi kažipoti in imeni krajev.

- pri -

Slovenski Jadran, 11.junij 1954

Idrijska bratska skladnica

V poltisočletni zgodovini Idrije pripada Bratovski skladnici nadvse opazno in častno mesto. Uspešno je delovala skoraj tri stoletja in pol in kot nepogrešljiva ustanova delavske samopomoči, vzajemnosti in solidarnosti ves čas prizadevno sodelovala pri razreševanju temeljnih življenjskih vprašanj rudarjev in njihovih družin. Bratovske skladnice (Bruderlade) ali Bratovske puščice (Bruderbüchse) so bile že v srednjeveških rudnikih po večini verske ustanove za pospeševanje bogoslužja in vzajemno samopomoč rudarjev. Njihovo ustanavljanje so določali tako imenovani »rudarski redi«, ki so veljali v številnih starih srednjeevropskih rudarskih mestih. Podobno kot obrtniška cehovska združenja so tudi delavske »skladnice« zagotavljale članom vsaj minimalno socialno varnost, za katero vladarji in podjetniki sicer niso kaj prida skrbeli. Vključevanje v samoupravno zasnovane ustanove je bilo dolgo časa prostovoljno in je temeljilo na plačevanju dogovorjenega denarnega prispevka v skupno blagajno. Delavci v nemških, čeških in avstrijskih deželah so kmalu spoznali pomen kolektivnih socialnih združenj, zato so po večini radi vstopali vanje.

V desetletjih zasebnega podjetništva (do 1575) pri idrijskem rudniku Bratovske skladnice še ni bilo. Prve pobude za

Naslovnica statuta Bratovske skladnice iz leta 1899.

njeno ustanovitev je moč zaslediti šele proti koncu 16. stoletja. Na podlagi razpoložljivih virov lahko domnevamo, da so jo na pobudo dvorne oblasti zasnovali okrog leta 1600, vsekakor pa med letoma 1597 in 1605. V »skladnico«, ki so jo sprva upravljali rudarji sami, je vsak delavec »iz krščanskega usmiljenja« prispeval po en pfenig od vsakega zasluženega goldinarja. Članarino, ki se je je v letih 1621–1623 nabralo po približno 100 goldinarjev na leto, so rudarji v tistih časih uporabljali predvsem za nakup živil. Ker so se pri denarnem poslovanju večkrat dogajale poverebe, je dvorna komora že leta 1631 določila, da bo blagajno Bratovske skladnice poslej hranil rudniški sodnik. Tako je ustanova prešla pod nadzorstvo rudniške uprave, izplačila iz blagajne pa sta morala vedno odobriti rudniški upravitelj ali rudniški sodnik. Poleg delavcev je polovico sredstev za »skladnico« poslej prispevala uprava podjetja, zato je ustanovo vodil skupni odbor, ki so ga sestavljali predstavniki delavcev in delodajalcev. Ustanova seveda ni prevzela popolne oskrbe ostarelih in bolnih rudarjev, kakor je bilo to v navadi pri nekaterih starejših rudnikih, ampak je le nekaj prispevala za njihovo vzdrževanje.

Iz dosegljivih podatkov za 17. stoletje je razvidno, da je Bratovska skladnica kupovala in prodajala prašiče, kupovala živila in druge življenjske potrebščine, prispevala k vzdrževanju duhovnikov in organistov, plačevala svoj delež za

šolske potrebe in za cerkveni inventar ter namenjala znatna sredstva za rudarsko godbo (po letu 1665), zlasti za nakup inštrumentov. Že v prvi polovici stoletja so bolni delavci iz blagajne skladnice prejemali (majhne) denarne podpore. Skladnica je upoštevala tudi nasvete ranocelnikov, ki so za zdravljenje merkuralizma priporočali vroče potilne kopeli, zato je leta 1639 uredila in nato tudi vzdrževala prvo idrijsko kopališče. V 18. stoletju so se uveljavile težnje, da bi poslovanje Bratovske skladnice postavili na samostojne in trdne gospodarske temelje. Dejanske možnosti je ponujalo trgovanje z vinom, mesom in soljo. Rudniška uprava je leta 1739 prvič predlagala, da bi »skladnica« prevzela idrijsko vinsko kupčijo (erarično gostilno), vendar se zamisel takrat še ni uresničila. Zadevo je sredi stoletja smotrno uredil direktor Anton Hauptmann, ki je leta 1752 uspešno prepričeval dvorno komoro, naj privoli v reorganizacijo idrijskega zdravstva. Po njegovem predlogu naj bi se zdravstvo v prihodnosti vzdrževalo predvsem iz dohodkov rudarske gostilne, ki bi jo upravljala Bratovska skladnica. V Idriji naj bi v okviru »skladnice« ustanovili tudi manufakturno, v kateri bi brezposelni Idrijčani tkali platno, predli sukanec, klekljali čipke in izdelovali čepice. Skladnica je leta 1752 res prevzela kupčijo z vinom in nato četrto stoletja ustvarjala solidne dobičke. Leta 1754 je rudarska gostilna iztočila že 246.000 litrov vina, statistično gledano je torej vsak od tedanjih 3.000 prebivalcev na leto popil 82 litrov vina. Znano je, da je bilo prav z dohodki od vinskega gospodarstva mogoče zaposliti prvega akademsko izobraženega rudniškega zdravnika J. A. Scopolija. Žal je Hauptmannova pobuda v zvezi z obrtno delavnico ostala na papirju. Rudniška uprava je leta 1777 znova zasegla trgovanje z vinom in soljo, leta 1787 pa je Bratovski skladnici prepustila v zakup rudniško mesnico. Iz bogate in raznovrstne dejavnosti Bratovske skladnice v 18. stoletju velja naštetih vsaj nekaj primerov. Njena blagajna je izplačevala denarni prispevek rudniškemu ranocelniku (padarju, kirurgu) kot dodatek k redni plači. Ta dodatek je kirurga zavezoval, da je vodil register bolnikov, vzdrževal pomočnika in bolnim rudarjem brezplačno dajal zdravila. Okrog leta 1740 je morala »skladnica« vsako leto dobavljati kirurgu domače laneno platno za obveze. Znameniti Balthasar Hacquet, ki je v Idriji služboval od 1766 do 1773, je od Bratovske skladnice prejel po 120 goldinarjev na leto za nakup kirurških pripomočkov, ki jih je moral naročiti v

Poslopje na Brusovšu, v kateri je Bratovska skladnica leta 1830 uredila bolniško in kopalniško ustanovo (fotografija iz arhiva Jožeta Rupnika)

idrijski (Freyerjevi) lekarni. Poleg tega mu je skladnica dajala še 20 goldinarjev na leto za obveze in brezplačno drva za kurjavo. V Hacquetovi dobi sta redne prejeme dobivali tudi poklicno usposobljeni babici: polovico plače jima je dajala rudniška blagajna, polovico pa Bratovska skladnica. Ta je leta 1782 plačevala tudi pasove za kile, ki jih je za rudarje izdeloval kirurg Baltazar Eggenberger.

Ob koncu 18. stoletja je Bratovska skladnica bolnim delavcem zagotavljala poseben bolniški dodatek k nizki bolezenski dnini in podpore med kopalniškim zdravljenjem. Po letu 1787 je bila urejena zasilna rudarska bolnišnica v šelštvi pri Antonijevem rovu. Premogla je ambulantno in tri bolniške sobe. Zasilno zdravstveno ustanovo je vodil kirurgov pomočnik, Bratovska skladnica pa je plačevala dnine tistim rudarjem, ki so bili voljni opravljati strežniško službo. Leta 1797 je rudniški kirurg dr. Mihael Seeger predlagal nakup nazornega didaktičnega pripomočka za pouk babic: imenovali so ga »fantom« ali porodniški stroj. Pripomoček, ki sta ga sestavljala model ženskega telesa in lutka v obliki otroka, je spet plačala Bratovska skladnica. Po podatkih iz leta 1799 je 2 goldinarja na mesec plačevala tudi dojiljam tistih otrok, katerih matere so med porodom umrle ali hudo zbolele.

Največ dokumentacije je ohranjene za 19. stoletje. Leta 1801 so idrijski zdravstveni uslužbenci predlagali, naj bo zdravljenje v zasilni bolnišnici nad Antonijevem rovom povsem brezplačno, vse stroške za oskrbo in hrano pa naj poravnava Bratovska skladnica.

Le-ta je leta 1802 plačala tudi polovico računov (polovico je plačal rudnik) za znane očesne operacije, ki jih je v Idriji opravil dr. Vincenc Kern. Hitro in odločno ukrepanje je zahteval tudi silovit jamski požar leta 1803. Po požaru se je zelo povečalo število z merkuralizmom prizadetih rudarjev in njihovih sorodnikov, zato so zdravstveni delavci uvajali nove metode rehabilitacije. Na predlog zdravnika dr. Blaža Hafnerja in kirurga dr. Franca Melzerja so na račun Bratovske skladnice kupili galvanski električni aparat, s katerim so skušali pomagati številnim »živčno bolnim« bolnikom (tremor). V kritičnih razmerah je nato po letu 1804 sledila zgraditev pravega, za tisti čas sodobnega »zdravstvenega centra« (zdaj Abanka) ob Nikovi, ki so ga uporabljali od leta 1806 do 1819. Celotna vrednost graditve ter ureditve bolnišnice in kopalnišča je bila 5.826 goldinarjev: kar 2.000 (!) goldinarjev je prispevala Bratovska skladnica, preostalo je plačala rudniška uprava. Znano je, da tako moderno opremljenega kopalnišča za množično javno rabo v začetku 19. stoletja niso imeli nikjer drugod na slovenskem ozemlju. Bratovska skladnica je bila v tistem času že razmeroma premožna ustanova, saj je imela skoraj 19.500 goldinarjev skupnega premoženja.

Dokaj popolno podobo takratne Bratovske skladnice daje pravilnik, ki so ga sprejeli leta 1815. Dokument je v uvodu določal, da ustanova v vsaki sili podpira rudarje in njihove bližnje ter poravnava tudi stroške za nekatera bogoslužna opravila. Dohodki skladnice so izvirali iz članarine (Brudergeld), ki so jo plačevali

vsi rudniški in gozdni delavci; »po stari navadi« je bila en krajcar od enega goldinarja zaslužka. Vir dohodkov so bile tudi obresti od naloženega kapitala in dobiček pri prodaji olja, sveč in maščobe, ki je potekala v režiji ustanove. Izdatki Bratovske skladnice so bili zelo raznoliki: izplačevala je dodatek k plači duhovščine in poravnava izdatke za nekatere bogoslužne obrede; plačevala je honorar svojemu pisarju, dvema predstojnikoma (Brudermeister) in njunima pomočnikoma; vzdrževala je dve babici, ki sta prejemale po 12 goldinarjev na leto; plačevala je pogrebne stroške za umrle rudarje; skrbela je za kurjavo kirurgove ordinacije in brivnice; rudarjem, ki so bili bolni več kot šest tednov, je izplačevala bolniški dodatek v višini 17 krajcerjev na teden; po dva goldinarja na mesec je plačevala dojiljam nepreskrbljenih otrok; članom, ki so zašli v gmotno stisko, je namenjala miloščine in podpore. Večino izdatkov je morala potrjevati rudniška uprava. Kot zanimivost velja omeniti, da je skladnica že prej in tudi pozneje izplačevala članom odškodnine za poginule krave, ta ugodnost pa je povsem razumljiva, če vemo, da so na primer v rudarski Idriji leta 1810 redili kar 172 krav.

V kroniki prve polovice 19. stoletja so opisani še nekateri pomembni dogodki. Leta 1829 je Bratovska skladnica uredila novo bolniško in kopalniško ustanovo v stavbi nekdanje kožarske predelovalnice na Brusovšu. V njej so dotlej strojili kože za embaliranje živega srebra. Bratovska skladnica je poskrbela za namestitev kopalnih kadi, v katerih so z dodajanjem žvepljenih soli izvajali zdravilne kopeli. Novemu zdravniku dr. Jožefu Mayerju je skladnica leta 1835 k redni letni rudniški plači 700 goldinarjev primaknila še 100 goldinarjev dodatka. Znani zdravnik dr. Ludvik Gerbec je leta 1846 predlagal, da bi v Idriji zgradili samski dom s 130 posteljami za mlade neporočene rudarje. Tudi to ambiciozno zidavo naj bi financirala Bratovska skladnica, žal pa se zamisel zaradi nasprotovanja rudniške uprave ni uresničila. ♦

Janez Kavčič

Viri in literatura:

1. Statut der Brudergeld des ärarischen Montanwerkes Idria. Idrija, 1899.
2. Arko, Mihael (1931): Zgodovina Idrije. Katoliška knjigarna. Gorica.
3. Mohorič, Ivan (1960): Rudnik živega srebra v Idriji. Mestni muzej Idrija.
4. Pfeifer, Jože (1989): Zgodovina idrijskega zdravstva. Mestni muzej Idrija. Idrija.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

V sklopu prireditev ob občinskem prazniku Občine Idrija
VABI FMR MEDIA d.o.o. IDRIJA NA PREDSTAVITEV PONATISA KNJIGE

Lada Božiča

Naš Idrijski kot

Ponatis bo izdan v počastitev 100-letnice rojstva avtorja.

OB TEJ PRILIKI BOMO OTVORILI TUDI RAZSTAVO SLIK SLIKARJA

Nandeta Rupnika

Idrijski motivi

Sreda, 23. junija 2004 s pričetkom ob 19. uri.

PRIZIVNICA ANTONIJEVEGA ROVA V IDRIJI

NAS

IDRIJSKI KOT

Po dogodku bo mogoče knjigo kupiti po posebni promocijski ceni
ter v kompletu s ponatisom knjige

Mihaela Arka ZGODOVINA IDRIJE (omejeno število).

OB PET IN TRIDESETLETNICI UKINITVE
VITVE IN DESETLETNICI UKINITVE
PRVE SLOVENSKE REALKE

Ponatis knjige in razstavo so omogočili Kolektor Group, Občina Idrija in ASCOM.

Nizozemska - pa ne o tulipanih

Mednarodno sodelovanje šol postaja vse pogostejše in vse bolj raznoliko. Gimnazija Jurija Vege je bila ena prvih srednjih šol, ki so orale ledino tudi na tem področju, tako da zdaj že žanje sadove svojih prizadevanj. Vse bolj postaja problem, in to prijeten, katere oblike mednarodnega sodelovanja izbrati in katerim se odreči. Vsekakor pa sem bil vesel povabila, naj se kot edini predstavnik Slovenije udeležim delovnega srečanja v Hertogenboschu na Nizozemskem.

Pobudnica in plačnica srečanja je bila vlada dežele Brabant. Nizozemska je regionalno razdeljena na dvanajst dežel in dežela Brabant je ena bogatejših s približno toliko prebivalci, kot jih ima Slovenija. Glavno mesto te dežele je Hertogenbosch oziroma, kot mesto imenujejo domačini, Den Bosch. Eden izmed namenov delovnega srečanja je bil zaznamovati širitev Evropske unije s srečanjem nizozemskih in belgijskih predstavnikov s predstavniki srednjega šolstva iz vseh novih članic povezave. Drugi namen je bil navezati osebne stike, na podlagi katerih bo v prihodnosti mogoče graditi različne oblike sodelovanja, kratkoročno pa pripraviti dijaški parlament novembra letos.

Zasedanje dijaškega parlamenta je bilo v poslopju vlade pokrajine Brabant

bk

V Den Boschu namreč že tradicionalno pripravljajo dijaški parlament, ki simulira delovanje evropskega parlamenta. Udeležujejo se ga dijaki in dijakinje iz nizozemskih in belgijskih nizozemsko govorečih srednjih šol. Cilji, ki jih skušajo dosegati, so navajanje na skupinsko delo, spoznavanje delovanja organov Evropske unije, spoznavanje držav članic, navajanje na strpno in konstruktivno reševanje problemov, učenje uporabe sodobnih tehnologij itd. Parlament je zasedal tudi med našim obiskom, tako da smo lahko spremljali njegovo delo. Zasedanje se je začelo s predstavitvijo vseh članic Evropske unije, predstavitev pa so pripravili nizozemski in belgijski dijaki. Šola, ki je predstavila

določeno državo, je potem tudi zastopala njene interese. Delo se je nadaljevalo v dvanajstih komisijah, v katerih so usklajevali stališča različnih držav do pomembnih družbenih vprašanj. Vse komisije so sprejele resolucije in jih predložile parlamentu. Tak način dela je zahteval veliko disciplino in organiziranost vseh udeležencev. Zadnji dan so izdali brošuro s sklepi in časopis, ki je na lahkotnejši način predstavil udeležence parlamenta ter njihovo življenje ob prostem času, to je po koncu vsakodnevnega delovnega dne.

Spominska fotografija, posneta na trgu v mestu Den Bosch. Domačini so se čudili številnim predstavnicam ženskega spola, saj so pri njih za katedrom po večini moški.

bk

Jesenskega zasedanja parlamenta se bodo poleg belgijskih in nizozemskih dijakov udeležili tudi sovrstniki iz desetih novih članic Evropske unije. Slovenijo bo predstavljala skupina dijakov oz. dijakinje naše šole, vendar ne bo zastopala stališč naše države. Žreb je določil, da bodo naši dijaki in dijakinje zastopali interese Španije. Glede na to bodo morali najprej spoznati Španijo, njene poglede in težave, pripraviti uvodno predstavitev ter prek spletnega časopisa navezati stike z drugimi udeleženci. Uradni jezik zasedanja je angleški, glede na to pa bodo morali udeleženci v svojih razpravah tudi sami uporabljati angleščino. Pet dni, ki sem jih preživel na Nizozemskem, je bilo poleg spremljanja dela dijaškega parlamenta namenjenih še spoznavanju različnih možnosti medsebojnega komuniciranja prek sodobnih elektronskih medijev ter primerjavi šolskih sistemov držav udeleženk. Šolski sistemi so zelo različni, tako da bi primerjava prednosti in slabosti zahtevala posebno obravnavo. Noben sistem seveda ni idealen. Dandanes ves svet išče boljše rešitve na področju šolstva. Na Nizozemskem zbuja občudovanje predvsem to, kako velik pomen pripisujejo temu vprašanju vsi, od regionalnih in lokalnih politikov do predstavnikov gospodarstva, s katerimi smo se srečevali na uradnih in neuradnih pogovorih. Pri iskanju rešitev za vzpostavitev učinkovitega gospodarstva in srečnejše družbe je po njihovem mnenju največji problem razvoj človeških potencialov, ne pa denar. Kako drugače kot pri nas! Pa še po nečem sem si zapomnil letošnje srečanje. Če sem pred nekaj leti povedal, od kod prihajam, je bilo prvo vprašanje najpogostejše: »Ali je Slovenija del nekdanje Češkoslovaške?« Ko sem pojasnil, da Slovenija ni Slovaška in da je del nekdanje Jugoslavije, je sledilo naslednje vprašanje: »Ali se še čutijo posledice vojne?« Tokrat pa je bilo drugače. Vsi so natančno vedeli, kje je Slovenija in kaj se v njej dogaja. Hvalili so njene lepote, njeno evropsko naravnost, življenjski standard in se zanimali, kako bi bilo mogoče vzpostaviti stike s šolami v Sloveniji. Prvič sem občutil, da je posledica vstopa v Evropsko unijo večja prepoznavnost in večji ugled naše države. Ni slab občutek. ♦

Branko Kalan

Zastopa in prodaja

SYNATEC www.synatec.si

**Prikaz, upravljanje, vkapljanje,
krmiljenje, regulacija
in komunikacija**

easy

xSystem

Izdelki za avtomatizacijo,
sistemske rešitve
in podpora.

Modularni krmilniki

Kompaktni krmilniki

Upravljalni paneli

Dislocirane V/I enote

Krmilno relejni moduli

Krmilno relejni moduli easy500, easy700, easy800 Večfunkcijski prikazovalnik MFD-Titan

Možnosti uporabe: v stanovanjskih zgradbah, v poslovnih zgradbah,
na strojih, v industriji...

Krmilne napetosti: 24V DC, 110-230V AC, 24V AC, 12V DC

Vhodi: digitalni, analogni (0-10V)

Izhodi: relejski, tranzistorski, analogni (0-10V)

Možnost povezave modulov v mrežo.

Možnosti komunikacije: Profibus DP, ASi, CANOpen, DeviceNet.

Možnosti prikaza tekstov na vgrajenem prikazovalniku.

MOELLER

Think future. Switch to green.

KOLEKTORGROUP

KOLEKTORGROUP ČASOPIS • junij 2004

5 17. julija se bomo srečali na dnevu Kolektorja

- filmski upodobitvi naše zgodovine bo za razvedritev duha sledila še dramska predstava Špas teatra, da bi lahko kasneje v Modri dvorani prijeten večer preživel ob zvokih glasbe

6 Kolektorjeve firme pridobile najvišji standard kakovosti

- ISO/TS 16949 je najvišji standard, ki ga je mogoče pridobiti v avtomobilski industriji in združuje vse specifične standarde kakovosti tovrstnih proizvajalcev po svetu

7 Kolektor soustanovitelj Mednarodne podiplomske šole Jožefa Stefana

- MPŠ bo ponujala odličnost v raziskavah in posluh za podjetnost ter omogočala uspešno vključevanje znanosti in gospodarstva v evropski globalni prostor

11 učna ura za sindikat

- naš hišni sindikat meni, da je stavka le skrajna oblika uveljavljanja pravic delavcev, uprava družbe pa, da so ob upoštevanju vseh dogovorov plače v družbi že zdaj nad panožnimi

Kolektor Group, večinski lastnik brazilskega in kitajskega podjetja

S podpisom pogodb o stvarnem vložku (equity joint venture) je Kolektor Group postal 51-odstotni lastnik dveh proizvajalcev komutatorjev, in sicer Zektor Technologies iz Sao Paola v Braziliji in Swi Sie Elektromechanicala iz Dongguana v južnokitajski pokrajini Šenzen. Gre za podobno veliki podjetji, ki oskrbujeta lokalni tržišči. Njuna prodaja dosega vrednost od 4 in 4,5 milijona dolarjev na leto. Ker sta tehnološko razmeroma šibki, ju bo Kolektor Group posodobil in ju opremil za izdelavo novih vrst komutatorjev, predvsem segmentnih, ter s tem obogatil ponudbo za svetovne proizvajalce avtomobilov, gospodinjske opreme in ročnih orodij, ki imajo svoje proizvodne obrate na Kitajskem, ter se izognil visokim zaščitnim carinam brazilske vlade. S tem je koncern sklenil globalizacijo svojega osnovnega proizvodnega programa na zahodni polobli in v Aziji.

AKTUALNO

Skupščine družb FMR d.d., FMR Holding d.d. in Fond d.d.

Za drugo polovico letošnjega julija so napovedane skupščine družb FMR, d.d., FMR Holding, d.d., in FOND, d.d. Na njih bodo delničarji med drugim odločali tudi o uporabi oziroma delni razdelitvi lani ustvarjenega bilančnega dobička. Vse tri družbe so leta 2003 poslovale precej uspešno, zato bodo njihove uprave in nadzorni sveti skupščinam predlagali potrditev predlogov glede delitve dela bilančnega dobička oziroma zvišanja vrednosti dividend v primerjavi s tistimi, ki so bile izplačane lani. Predlog za izplačilo višjih dividend je povezan tudi z zmanjševanjem olajšav za fizične osebe v zvezi z izplačilom dividend oziroma udeležbe pri dobičku na podlagi samo še za leto 2004 veljavnega zakona o dohodnini. Dividende bodo omenjene družbe izplačevale v prvi polovici avgusta, delničarji posamezniki pa bodo po odbitju 25 % akontacije dohodnine tako kot doslej prejeli neto dividendo na svoje bančne račune. Delničarji bodo o izplačilu dividende obveščeni s pisnim obvestilom po pošti, to obvestilo pa bo tako kot v preteklosti hkrati tudi potrdilo o plačani akontaciji dohodnine za dohodninsko napoved za leto 2004.

ZEKTOR
TECHNOLOGIES

Podjetje, ki se je prvotno imenovalo Electron Ltda., je bilo ustanovljeno leta 1960. Leta 1997 ga je kupil ameriški Kirkwood in ga preimenoval v Kirkwood Industries Coletores Ltda. (KICL). Leta 2002 se je podjetje po tako imenovanem izrednem menedžerskem prevzemu (odplačilni pogodbi) preimenovalo v Zektor Technologies Ltda. Kolektor Group zaradi prepoznavnosti podjetja ne načrtuje preimenovanja novega skupnega podjetja.

Kolektor Group na južni polobli

S podpisom pogodbe o stvarnem vložku je koncern postal večinski lastnik podjetja Zektor Technologies Indústria e Comercio Ltda. iz Sao Paola, enega izmed dveh največjih brazilskih proizvajalcev komutatorjev. Podjetje s sedežem v Cumbici, predmestju 20 milijonskega brazilskega glavnega mesta, zaposluje 130 delavcev in na leto ustvari skoraj 4,5 milijona dolarjev prometa. Kolektor bo podjetje tehnološko posodobil, predvsem za izdelavo segmentnih komutatorjev, saj lokalno in tudi južnoameriško tržišče te vrste tehnologije nima in zato vse potrebe po tovrstnih proizvodih zadovoljuje z uvozom iz ZDA, Azije in Evrope. Lokalni proizvajalci namreč niso imeli dovolj kapitala, da bi investirali v znanje in razvoj svoje lastne tehnologije. S pridobitvijo večinskega deleža se je Kolektor izognil protekcionistični politiki brazilske vlade in transportnim stroškom, ki skupaj komutatorje podražijo tudi do 35 odstotkov. Doslej so Brazilcem že prodajali, odslej pa bodo navzoči v lokalnem okolju, kjer bodo lahko kupcem ponudili tehnološko izpopolnjene komutatorje po sprejemljivih oziroma konkurenčnih cenah. Letne potrebe brazilskega tržišča ocenjujejo na 15 do 20 milijonov dolarjev. Kolektor Group bo s tehnološko prenovo letno proizvodnjo Zektor Technologies sčasoma povečal na 10 milijonov dolarjev in s tem ohranil vodstvo tega podjetja na brazilskem tržišču, na katerem so navzoči že vsi njegovi kupci (Delco Remy, Valeo, Visteon, Bosch, Siemens VDO, Ametek, Philips in drugi). Letna stopnja rasti v Braziliji, ki ima 180 milijonov prebivalcev, je več kot 10-odstotna, to pa je gotovo priložnost za sposobne in prilagodljive proizvajalce.

Kolektor Group je sočasno s pogovori o podpisu pogodbe temeljito analiziral brazilsko tržišče in se osredotočil na svoje tradicionalne kupce, pri katerih bi lahko prevzel tržne deleže dozdajšnjih evropskih dobaviteljev segmentnih komutatorjev z vsemi možnimi izpeljankami: segmentnih z vencem, segmentnih s kljukicami, komutatorjev z zračno izolacijo, komutatorjev z micoizolacijo, komutatorjev s tulko in komutatorjev brez tulke. Koncern bo Zektor opremil s stroji in napravami, ki so že na razpolago ali pa jih bo posebej za te potrebe izdelal v svoji Strojegradnji. Dejstvo je, da je ta hip, naj zveni še tako samovšečno, edini na svetu, ki ima potreben menedžerski kader, kapital in razpoložljivo tehnologijo, ki jo je mogoče vsak hip preseliti ali dograditi, če kaj manjka. Tako bo do konca oktobra že izdelal nove stroje, jih pogнал, na njih izdelal prve vzorce in jih do konca leta poslal v Brazilijo. Do takrat pa bo iz Idrije v Zektor pošiljal zaprešance. V začetku prihodnjega leta bodo sestavili tudi ekipo domačih strokovnjakov, ki bodo za nekaj časa odpotovali v Brazilijo, da bodo uposabljali tamkajšnje delavce.

Naša država v Braziliji ni popolnoma neznana. Njihov časopis, namenjen gospodarstvu in podoben našim Financam, je objavil celo posebno prilogo, v kateri je predstavil Slovenijo. Kolektorjevi predstavniki so si jo z zanimanjem ogledali.

José Albano Domingues Henriques, solastnik podjetja in glavni direktor za področje komerciale (na sliki drugi z desne)

»Zelo smo veseli in hkrati počaščeni, da bomo sodelovali s Kolektorjem. Nadejamo se uspešnega sodelovanja, saj nam to ponuja odlične možnosti za zgraditev uspešnega podjetja, ki se bo enakovredno kosalo s sorodnimi proizvajalci v Južni Ameriki in po svetu. Navdušeni smo nad vsem, kar smo videli med obiskom v Idriji. Predvsem mislim na tehnologijo, tekmovalni duh med zaposlenimi in njihovo pripadnost podjetju. Slovenija je lepa dežela s čudovito naravo. Veliko je stvari, ki človeka prevzamejo, vključno z ljudmi.«

Osrednja naloga **Jožeta Čerina** (na sliki prvi z desne), ki bo od prihodnjega meseca naprej en mandat opravljal delo direktorja za tehnično področje v Zektorju, bo pomoč pri optimizaciji in povečanju produktivnosti obstoječih programov, pri uvajanju novih tehnologij in prevzemanju tržnih deležev, pa tudi pridobivanje in razvoj lokalnih dobaviteljev prešnih mas in bakrenih profilov. V končni fazi bo poskrbel še za uvedbo informacijskega sistema SAP/R3 (on-line povezavo poslovanja z matično lokacijo in sistem konstruiranja izdelkov in orodij).

Še drugo žezlo v zmajevi deželi

V polnem teku je tudi postopek prevzema oziroma pridobitve večinskega deleža v kitajskemu podjetju Swi Sie Electromechanical v južnokitajski pokrajini Šenzen. Med nedavnim obiskom predsednika koncerna Kolektor Group Stojana Petriča, ki se je iz Kitajske vrnil tik prek zaključkom redakcije našega časopisa, so se s predstavniki oblasti dogovorili o vložitvi zahteve za pridobitev licence za poslovanje in s tem tudi registracije Kolektorja kot posrednega večinskega lastnika omenjenega podjetja. Petrič poudarja, da posel ne bo lahko izpeljati, saj so kitajski poslovneži že po tradiciji sila nepredvidljivi, še bolj pa ga skrbi nadzor nad poslovanjem take vrste podjetja v prihodnosti, saj je ta, kljub večinskemu tujemu lastništvu, navadno še vedno v domeni domačega partnerja. Po svoje je čudno, zakaj ob vsem naštetem riniti v nekaj, kar povzroča same skrbi, vendar se je treba zavedati, da je Kolektor v okviru svoje poslovne strategije prisiljen dolgoročno utrditi pozicijo na globalnem tržišču tudi s proizvodnimi obrati, ki so v neposredni bližini kupcev.

Medtem pa v kitajskem Vušiju (Wuxi), v pokrajini Džiangsu, dobiva končno podobo podjetje Kolektor Commutator Wuxi Co., ki je v 100-odstotni lasti Kolektorja. Postopek ustanavljanja novega podjetja je bil v tem primeru v celoti končan konec januarja letos. Do konca leta bo podjetje že začelo poslovati.

Fotografski posnetek po podpisu t. i. »equity joint venture« pogodbe med predstavniki kitajskega Swi Sie Elektromechanicala in koncerna Kolektor Group v Dongguanu.

Poslovanje podjetij v skupini Kolektor

januar - maj 2004

KOLEKTOR

Poslovanje Kolektor Pro je bilo v prvih petih mesecih uspešno. Prodaja je bila 19% večja od planirane in slabih 10% večja kot v enakem obdobju preteklega leta. Največjo rast je zabeležila divizija B in sicer 23%. Tudi obeti za naprej so optimistični, zato bomo povečanemu povpraševanju kupcev lahko sledili le z dodatnim zaposlovanjem.

Tudi ostali kazalci poslovanja so ugodni; izmet je nižji od planiranega, prav tako v tem obdobju nismo prejeli večjih reklamacij.

KAUTT & BUX

Poslovanje podjetja KAUTT & BUX v obdobju od januarja do maja je potekalo uspešno. Prihodki od prodaje so za cca 4% višji od načrtovanih, v primerjavi z enakim obdobjem lani pa so se znižali za slabe 3 odstotke. Povečanje prodaje glede na plan smo dosegli pri kupcih Siemens VDO, Metabo in Ametek, nižja od načrtovane je bila prodaja Boschu, Miele, Johnsonu, Electroluxu. Vse kaže, da bomo v prvem polletju letos zastavljen plan prodaje presegle.

Negativno na poslovanje vpliva rast cen bakra, ki povzroča večje stroške materiala, medtem ko so prodajne cene komutatorjev pri nekaterih kupcih fiksne. Ta negativen vpliv na poslovni izid poskušamo kompenzirati z obvladovanjem drugih vrst stroškov.

Delež izmeta ostaja še naprej zelo nizek, enako tudi bolniška odsotnost zaposlenih.

Aprila smo uspešno prestali recertifikacijsko presojo za ISO/TS 16949:2002, tokrat prvič kot del skupine Kolektor.

SINYUNG

Prodaja v prvih petih mesecih leta 2004 je znašala 2,9 mio EUR (po povprečnem mesečnem tečaju Bank of Korea za maj 2004), kar je manj od napovedi v planu poslovanja za leto 2004: 3,2 mio EUR. Prodaja je prav tako manjša od prodaje v lanskem letu, ki je v tem obdobju znašala cca 3 mio EUR. Vzroki za manjšo prodajo od načrtovane so predvsem zakasnitve pri terminih za začetek dobav, delno pa je razlog tudi v tem, da nekateri od domačih kupcev izgubljajo trg na račun tujih konkurentov.

Sinyung tudi v juniju 2004 ne bo dosegel predvidenega plana prodaje, tako da bo prodaja v prvi polovici leta 2004 zagotovo nižja od načrtovane. Z začetkom prodaje komutatorjev za zaganjalnike kupcu Delco Remy bodo v drugem polletju dosegli zastavljeno mesečno prodajo.

PROKOL

Prodaja Prokola je bila v prvih petih mesecih letošnjega leta 11,6 mio kosov oz. 2,52 mio EUR, kar je 8% več kot predhodno leto in 21% nad planom.

Prodaja v juniju 2004 je ocenjena z istim trendom, tako da se za prvo polletje 2004 pričakuje skupna prodaja 14 mio kosov

kar je 16% nad letnim planom, v primerjavi z letom 2003 pa to predstavlja 10,4% rast. Povečanje je posledica večjih naročil obstoječih kupcev, pričakujemo pa še dodatne posle novih kupcev komutatorjev z italijanskega trga.

ASCOM

Skupna proizvodnja v obeh profitnih centrih je bila v petih mesecih za 2% pod planom in za 5% manjša kot v istem obdobju lani. Razlogi za to so manjše potrebe po sestavljenici in počasnejši zagon proizvodnje komutatorjev za iranske kupce in zaprešancev za Kautt&Bux. Predvidevamo, da bomo precejšen del tega izpada pokrili že v mesecih juniju in juliju. Tudi prihodki od prodaje so bili iz istega razloga nekoliko pod planiranimi.

Med strateškimi cilji sta nas v tem obdobju zaposlovala predvsem dva in sicer prenos in postavitve proizvodnje v Iranu in priprave ter izdelava vzorcev za dodatni program. Postopki za Iran potekajo tako kot smo planirali, za eno leto je bil na delo v Iran že razporejen naš delavec, ki bo vodstvu družbe v Teheranu pri tem pomagal.

Pri pripravah na zagon dodatnega programa sedaj čakamo na odločitve potencialnih kupcev, šele potem pa bo sprejet sklep, ki bo omogočil dejanski zagon projekta.

Pričakujemo, da bodo rezultati poslovanja v prvem polletju nekoliko boljši kot v prvih petih mesecih, vendar še vedno nekoliko pod planom.

TKI

Prodaja komutatorjev v TKI-ju v prvih petih mesecih je znašala cca 2,1 mio USD (7,3 mio kosov) in je za 9,3% nad planom prodaje v letu 2004. V primerjavi z enakim obdobjem v lanskem letu (950 tisoč USD oz. 2,9 mio komutatorjev) je bila prodaja po vrednosti več kot dvakratna (218%). Ocena prodaje za prvo polletje 2004 znaša 2,5 milijona USD. Od avgusta dalje pričakujemo, da se bo prodaja na mesečnem nivoju dodatno povečala za 15-20% saj bomo pričeli pri kupcu Sunbeam z dobavami novega komutatorja za ročni mešalnik.

FERITI

V prvih petih mesecih smo v Feritih dosegli 3,9 mio EUR prodaje, pri tem je bilo približno 60% prodaje na programu feritnih jeder in 40% na navitih komponentah. Primerjalno gledano na leto 2003 je bila prodaja v prvih petih mesecih še vedno višja za 13%, kljub temu da sta bila tako mesec april in maj na nivoju lanskega leta. Slabši rezultat pa je predvsem na področju navite komponente, kjer smo selili proizvodnjo iz lokacije Ljubno na novo lokacijo v Laktaše, Bosna in Hercegovina. Glavne aktivnosti in naporji so bili usmerjeni prav v vzpostavitev in stabilizacijo nove lokacije, kjer bomo imeli do konca meseca junija že 55 zaposlenih. Naročila za junij in julij so na višji ravni, kot so bila v lanskem letu, zato pričakujemo realizacijo zastavljenih ciljev v letu 2004.

SYNATEC

V prvih petih mesecih je realizacija prodaje malenkost manjša od načrtovane, vendar pa kar 16% večja od lanske v enakem obdobju. Po pričakovanjih uprave bo podjetje prvo polletje poslovalo v okviru planov.

Z vstopom Slovenije v EU je uprava je sklenila, da razvoj lastnih izdelkov še pospešimo, saj pričakujemo lažji prodor na evropski trg. Pri tem pričakujemo tudi pomoč države saj smo se v preteklem mesecu z izdelkom »multifunkcijski inteligentni terminal« prijavili tudi na javni razpis Ministrstva za gospodarstvo za spodbujanje razvojnih investicij tehnološko usmerjenih malih in srednjih podjetij.

SWL

Po uspešno opravljeni reorganizaciji se pod vodstvom in s podporo kadrov iz Kautt&Buxa in Kolektorja intenzivno izvajajo aktivnosti predvsem na področju preureditve proizvodnje (nova razporeditev strojev in opreme) in razvojno konstrukcijskih procesov (vpeljava konstruiranja s pomočjo ProEngineer-ja). Povečujemo tudi tržne aktivnosti, predvsem z obiski obstoječih in potencialnih kupcev ter pripravljamo ponudbe za nove izdelke. Poslovanje podjetja je stabilno.

KONEL

Družba Konel je v obdobju januar – maj 2004 izpolnjevala zastavljene cilje tako glede vrednosti prodaje kot tudi glede doseganja poslovnega rezultata.

V letošnjem letu smo v podjetju pričeli izvajati projekte za tri lastne izdelke, od katerih smo enega prijavili za sofinanciranje s strani Ministrstva za gospodarstvo z ostalima dvema projektoma pa se aktivno vključujemo v tehnološki mreži ICT (Informacijske in komunikacijske tehnologije) in TVP (Tehnologije vodenja procesov). Pri vseh projektih tesno sodelujemo z razvojno skupino v Kolektorju in podjetjem Synatec.

Še vedno ostaja največji izziv podjetja prodor na tuji trg, zato smo v podjetju in skupini Kolektor močno povečali tržne aktivnosti. V naslednjih mesecih bomo s skupnimi močmi razširili obstoječe tržne kanale in obstoječim najetim tržnim potencialom dodali lastne tržnike. Cilj teh aktivnosti so podpisi prvih pogodb za prodajo storitev in izdelkov v tujini do konca leta 2004.

V podjetju širimo sodelovanje s fakultetami in inštituti s ciljem pridobitve znanja in kakovostnih kadrov. Še posebej smo se posvetili vzgoji perspektivnih študentov in pridobitvi mladih raziskovalcev na podiplomskem študiju. Cilj je oblikovanje lastnih kadrov in pridobitev znanj za nova področja kot so elektronske naprave v medicini, industrijski avtomatizaciji in avtomobilski industriji, ter seveda pridobitev novih znanj z našega osnovnega področja to je telekomunikacij.

PROKOS

Družba Prokos d.o.o. Idrija je v petih mesecih leta 2004 ustvarila za 2,7 mio evrov prihodkov od prodaje, kar je 30 % več od načrtovanega in 22 % več kot je bila realizacija za enako obdobje v letu 2003.

Količinsko se prodaja giblje v planiranih okvirjih. Prihodek družbe je večji od planiranega predvsem na račun povišanih borznih cen bakra.

Na področju kooperacije je bilo poslovanje v okviru planiranega za to obdobje.

Glede na trend gibanja borzne cene bakra, ocenjujem, da bo prihodek družbe tudi ob polletju precej nad planiranim.

eoplus

Poslovanje združene družbe EO Plus v prvih petih mesecih letošnjega leta poteka po pričakovanjih. Po začetnem spoznavanju, notranjem urejanju in selitvi proizvodnje v Spodnjo Idrijo, so vsi trije profitni centri polno zaposleni, kar pričakujemo tudi do konca letošnjega leta.

Po poročilih direktorjev Anica Uršič Vončina

Dan Kolektorja - 17. julij 2004

Tudi letos se bomo zaposleni v družbah skupine Kolektor srečali na Dnevu Kolektorja. Kot po navadi se nam bodo tudi tokrat pridružili še upokojenci.

Za letošnje srečanje smo pripravili nekaj novosti, dobrodošle pa bodo zlasti za tiste, ki jih zanima minulih štirideset let Kolektorja, in za tiste, ki jim je všeč urica poletnega popoldneva, preživetega v hramu kulture.

Popoldne tega dne si bomo namreč v idrijskem Filmskem gledališču lahko ogledali dokumentarni film o Kolektorju, v katerem je ob pomoči zaposlenih in nekdanjih zaposlenih, v spominih na njihove izkušnje, doživetja in razmišljanja, prikazan nastanek in razvoj družbe.

Kdor bo prispel v naše mesto pred osemnajsto uro, si bo v Rudniški dvorani lahko ogledal kratko, hudomušno komedijo »Čistilka Marija« iz repertoarja ljubljanskega Špasa teatra.

Vrhunec srečanja bo kot po navadi zvečer v Modri dvorani. Tam bo poskrbljeno tako za podporo glede fizične kondicije (hrana in pijača) kot za tiste, ki se radi zavrtijo ob zvokih glasbe, bodisi poskočne bodisi ob mediteranskem melosu, saj bodo v družbi Faraonov veselo in zadovoljno »priplešali« v praznično nedeljsko jutro. V Modri dvorani bomo razglasili tudi ekipe, ki so se najbolje odrezale na športnih tekmovanjih v organizaciji sindikata družbe Kolektor, in predstavili inovatorje leta, ki s svojim razmišljanjem in domiselnostjo poskrbijo za lažje in boljše oz. cenejše delo.

Hkrati z vabilom bodo tisti, ki jim je ta večer namenjen, prejeli tudi natančen spored posameznih dejavnosti, pa tudi obvestilo o tem, kako in do kdaj lahko potrdijo svojo udeležbo.

Želimo si, da bi se udeleženci Dneva Kolektorja dobro počutili in da bi se še nekaj časa po sedemnajstem juliju tudi letos med pogovori o srečanju sproščeno nasmejali in ohranili lepe spomine na ta dan.

Ob skorajšnji 15-letnici uvajanja sistema kakovosti v Kolektorju tudi ISO/TS 16949

V prvih dneh letošnjega maja so v Kolektorjevih družbah Kolektor Group, Kolektor Pro, Ascom ter Prokol preverjali, ali so sistemi vodenja kakovosti zadovoljivo opisani in učinkovito uvedeni, pa tudi, ali družbe v praksi izpolnjujejo predpisane zahteve standarda ISO/TS 16949. Slednji je najvišji standard, ki ga je mogoče pridobiti. Prejšnji teden ga je osvojilo tudi podjetje Sinyung v Južni Koreji. V Kolektorju presojo vodenja sistema kakovosti že od leta 1992 izvaja neodvisna nemška certifikacijska organizacija DQS.

Marsikdo se sprašuje, zakaj so potrebni standardi kakovosti in kaj je to ISO/TS 16949. Prvo vprašanje si je zastavilo vodstvo Kolektorja že pred skoraj petnajstimi leti, ko se je med prvimi v Sloveniji odločilo, da bo v svoje poslovanje uvedlo takšen sistem vodenja kakovosti, ki bo temeljil na takratnem mednarodnem standardu kakovosti ISO 9001. Certifikat ISO 9001 je bil dobro marketinško orodje, saj je bil sistem kakovosti konkurenčna prednost, pa tudi poslovanje je postalo preglednejše. Z uvedbo standarda so bili optimizirani postopki dela, povečala se je produktivnost, določene in s tem tudi omejene so bile tudi pristojnosti in odgovornosti. Vzpostavljen sistem je bil učinkovita podlaga za izboljševanje kakovosti, hkrati pa se je okrepila tudi zavest, da je kakovost nujna. Večino teh prednosti pridobi podjetje tudi dandanes, če v svoje poslovanje uvede sistem kakovosti ISO 9001. Vendar nekatere prednosti, ki jih je v začetku devetdesetih let omogočal tak sistem kakovosti, zdaj niso več tako pomembne. Konec osemdesetih in v začetku devedesetih let je imelo podjetje z vzpostavljenim in certificiranim sistemom kakovosti veliko konkurenčno prednost, saj je bil certifikat kakovosti močno marketinško orodje. Dandanes je vzpostavitev takega sistema že skoraj nujna, če se hoče podjetje sploh uvrstiti na trg. To velja predvsem za enega najzahtevnejših tržišč, to je tržišče avtomobilske industrije. Če hoče organizacija obstati na avtomobilskem trgu, pa ne zadostuje, da izpolnjuje predpisane zahteve splošno

Med presojo v Prokolu iz Izole, ki je pridobil okoljski standard kakovosti ISO 14001 in se s tem pridružil preostalim domačim proizvodnim podjetjem koncerna Kolektor Group, ki so vzpostavila tovrstni režim varovanja okolja.

uvajljenega standarda ISO 9001, temveč mora pri svojem poslovanju izpolnjevati tudi specifične zahteve avtomobilske industrije, združene v standardu ISO/TS 16949.

Seznam doslej pridobljenih certifikatov v koncernu

Kolektor Group	ISO 9001:2000: ISO 14001	
Kolektor Pro	ISO 9001:2000, ISO TS 16949, ISO 14001	
Ascom	ISO 9001:2000, ISO TS 16949, ISO 14001	
Prokol	ISO 9001:2000, ISO TS 16949, ISO 14001	
Kautt & Bux	ISO 9001:2000, ISO TS 16949, ISO 14001	
Sinyung	ISO 9001:2000, ISO TS 16949	
TKI	ISO 9001:2000, QS 9000	
Prokos	ISO 9001:2000	
Feriti	ISO 9001:2000, ISO 14001	
Konel	še nima certifikata, aktivnosti za njegovo pridobitev (ISO 9001:2000) se bodo začele jeseni	
Synatec	še nima certifikata	
ISO 9001:2000	standard sistema vodenja kakovosti	
ISO TS 16949	mednarodni standard sistema vodenja kakovosti za avtomobilsko industrijo	
QS 9000	standard sistema vodenja kakovosti za ameriško avtomobilsko industrijo	
ISO 14001	okoljski standard	

V Kolektorju že dolgo, podrobneje pa od leta 1998 naprej, spremljamo razvoj avtomobilskih standardov. Tega leta smo namreč nadgradili in certificirali sistem kakovosti s specifičnima avtomobilskima standardoma QS-9000 ter VDA 6.1. Prvega so zasnovali ameriški avtomobilski proizvajalci Chrysler, Ford in General Motors, drugega pa nemški izdelovalci avtomobilov. Za Kolektor je bila uvedba omenjenih standardov pomemben korak, saj se je pri kupcih povečalo zaupanje v naše podjetje. Vse avtomobilske zahteve, ki so jih združevali različni standardi, kot že omenjena QS-9000 in VDA 6.1, pa tudi AVSQ (italijanski) in EAQF (francoski), med seboj niso bile popolnoma usklajene, zato so imela podjetja precej težav pri njihovem uresničevanju.

Da bi izdelali enovit avtomobilski standard, usklajen z vsemi proizvajalci avtomobilov, z vsemi proizvajalci delov za prvo vgradnjo (OEM – Original Equipment Manufacturer) oziroma s celotno avtomobilsko dobavno verigo povsod po svetu, je bila ustanovljena posebna ad hoc skupina IATF (International Automotive Task Force). Člani te skupine so Chrysler, Ford in General Motors (Big 3), Fiat, Citroen, VW, Renault skupaj z drugimi avtomobilskimi trgovskimi zvezami iz ZDA, Nemčije, Velike Britanije, Italije in Francije. Pri razvijanju novitega avtomobilskega standarda je sodelovala tudi japonska avtomobilska zveza JAMA. Kot rezultat prizadevanj IATF je bil v sodelovanju z mednarodno organizacijo za standardizacijo (ISO) leta 1999 izdan prvi dokument, ki je združeval zahteve za sistem vodenja kakovosti v avtomobilski industriji, to je ISO/TS 16949:1999. Pozneje je bil dopolnjen in leta 2002 je izšla njegova druga izdaja ISO/TS 16949:2002.

Združitev avtomobilskih zahtev v tehnično specifikacijo ISO/TS 16949 ni imela večjega vpliva na sistem vodenja kakovosti v Kolektorju. Ta specifikacija je uvedla le nekaj manjših novosti, večino zahtev tega dokumenta pa smo zagotavljali že prej. Ne nazadnje je to potrdil tudi rezultat letošnje presoje.

Tomaž Vidmar

Mednarodna podiplomska šola Jožefa Stefana – šolanje a'la card. Med soustanovitelji tudi Kolektor

Za Inštitut Jožef Stefan, eno vodilnih raziskovalnih ustanov v Sloveniji, je bil 25. maj prav poseben dan. Bogatemu spektru dejavnosti je namreč ta ustanova z eno najdaljših raziskovalnih tradicij pri nas in z velikim mednarodnim ugledom dodala še eno, tokrat na področju podiplomskega izobraževanja. Inštitut je odprl Mednarodno podiplomsko šolo, katere ustanovitelji so Slovensko zavarovalno združenje, Gorenje iz Velenja in dve primorski podjetji, Salonit iz Anhovega in koncern Kolektor Group iz Idrije. Ni naključje, da je Mednarodna podiplomska šola Jožefa Stefana odprla svoja vrata prav maja, ko je Slovenija postala enakopravna članica širše družine evropskih narodov. Šola je namreč nastala kot odgovor na izzive časa, v katerem lahko hitrost uspešnega prenosa novega znanja v prakso usodno določa uspešnost posameznih nacionalnih ekonomij v Evropski uniji in v svetu, v katerem so se, predvsem v ZDA, že dolga desetletja zavedali, da je znanost temelj ekonomskega razvoja države in njene moči, zato je tudi eden poglobitnih pogojev za blaginjo njenih ljudi. Evropa je to spoznala

še pravi čas, zato si je zadala, da bo znanosti do leta 2010 namenila 3 odstotke svojega bruto domačega proizvoda. Pri nas bo znanosti iz javnih financ v kratkem namenjen odstotek bruto domačega proizvoda, je ob odprtju Mednarodne podiplomske

šole zatrdil šolski minister dr. Slavko Gaber. Direktor Inštituta Jožef Stefan, profesor Vito Turk pa je dodal, da je bil projekt te mednarodne šole zastavljen že pred osmimi leti, po večjih in manjših težavah pa je bil udejanjen v zadnjih treh letih.

Mednarodna podiplomska šola bo gradila tri temeljne stebre, ki podpirajo sodoben evropski koncept, tj. pogled na kreiranje družbe na podlagi znanja. Tako bo omogočila raziskave, izobraževanje in inovacije na področjih nanotehnologije, novih medijev in e-znanosti ter ekotehnologije. To so moderna področja, ki jih naša družba potrebuje za uspešno vključevanje znanosti in gospodarstva v evropski globalni prostor. Ta mednarodna šola, ki so jo ustanovili skupaj z gospodarstvom, ponuja odličnost v raziskavah in posluh za podjetnost. Brez uspešnih podjetij, Gorenja, Salonita, Kolektorja, Slovenskega Zavarovalnega združenja, brez mednarodnega omrežja sodelujočih univerz ter inštitutov iz Evrope, ZDA in Japonske, te šole gotovo ne bi bilo. Šola bo prve študente predvidoma sprejela že oktobra. Njen cilj je izobraziti inovativne in ustvarjalne raziskovalce in strokovnjake, ki bodo vrhunsko znanje prenašali v gospodarstvo in tako prispevali k mednarodni uspešnosti Slovenije in k skladnemu socialnemu razvoju naše države, je zagotovil dekan, profesor Robert Blinc.

Gre za novo kvaliteto prenašanja znanja v gospodarstvo na nekaterih že pridobljenih izkušnjah, s tem da skupaj potekajo tako raziskave kot tudi učenje. To ni podvig inštituta Jožefa Stefana samega. Mi želimo že na samem začetku k sodelovanju pritegniti vse, kar je najboljšega na naših univerzah. Gre za racionalni in ne inštitutski podvig. Ne gre za nobeno ekskluzivnost in konkurenčnost, ampak preprosto za odgovor na opozorilo, ki smo ga prejeli z najvišjega mesta akademije. Namreč, če ne bomo ničesar ukrenili, bodo v Sloveniji ostali samo še revni in neumni študentje. Vsi sposobni študentje, ki bodo imeli denar, bodo šli drugam.

Študijski programi

Šola bo usmerjena v ustvarjanje, uveljavljanje in prenos vrhunskega znanja v procese dela in odločanja, predvsem za povečevanje kompetentnosti Slovenije in skladen socialni razvoj. Podiplomski programi so zasnovani na ciljno usmerjenem študiju, katerega poglobitveni del je raziskovalno-razvojni projekt, ki bo praviloma izveden v neposrednem sodelovanju med Mednarodno podiplomsko šolo in podjetjem ali institucijo, s katero je povezan podiplomski študent.

Poudarek bo na trojni usposobljenosti:

- **širjenje in poglobljanje znanstvene vsebine, metod in tehnik** na izbranih področjih bo podpiralo raziskave za ustvarjanje novih vrhunskih znanj, strateško izbiro, razvoj, prenos, optimizacijo, uporabo in kontrolo izbranih tehnologij in odločitvenih postopkov;
- **razvoj sposobnosti, spretnosti in podjetnosti** za povečanje kakovosti procesov, proizvodov in storitev ter večanje dodane vrednosti;
- **razvoj integralnega načina mišljenja**, ki presega monodisciplinarna področja in razvija sposobnosti za komunikacijo, usmerjeno v multidisciplinarno sintezo znanja, ki zagotavlja celostno opredelitev problemov in njihovo reševanje v skupinskem delu, odločanje v negotovih razmerah ter dolgoročno usmerjeno strateško načrtovanje.

Povezovanje znanstvenega raziskovanja in industrije je tudi modus vivendi legendarne slovenske kemičarke, sicer direktorice Mednarodnega centra Unesca za kemijske študije v Ljubljani, prof. dr. Aleksandre Kornhauser. Po njenem Slovenija za četrto stoletja zaostaja za razvitim svetom. Najboljši način za odpravljanje teh razlik je sodelovanje z industrijo. Zato je Mednarodna podiplomska šola zastavila projektni pristop k študiju. To pomeni, da skupaj z industrijo postavi raziskovalni projekt, ki je hkrati razvojno naravnano. Vanj so umeščeni podiplomski študenti, tako da imamo skupnega sovražnika, namreč, kako rešiti problem. Vsi skupaj se moramo naučiti multidisciplinarne sinteze, kar nam sploh ne leži. Rešitev problemov bo koristna tako za industrijo kot za raziskovalne inštitute.

Pred ustanovitvijo Mednarodne podiplomske šole Jožefa Stefana so njeni predstavniki obiskali tudi sedeže ustanoviteljic. V Kolektorju so se pogovarjali z direktorji podjetij, ki so v koncernu pristojni za diverzifikacijo razvojnih programov. Prav na teh področjih je namreč največ možnosti za tako imenovani študij po izbiri.

KOLEKTORGROUP

ZA ŠOLSKO LETO 2004/2005 RAZPISUJEMO ŠTIPENDIJE ZA NASLEDNJE POKLICE:

UNIV. DIPL. ING. STROJNIŠTVA

- ✓ SMER MEHATRONIKA 2 ŠTIPENDIJI
- ✓ SMER KONSTRUIRANJE IN MEHANIKA 1 ŠTIPENDIJA

UNIV. DIPL. ING. ELEKTROTEHNIKE

- ✓ SMER ELEKTRONIKA 3 ŠTIPENDIJE
- ✓ SMER AVTOMATIKA 1 ŠTIPENDIJA

UNIV. DIPL. SINOLOG

1 ŠTIPENDIJA

ŠTIPENDISTOM NUDIMO:

- sodelovanje pri izdelavi seminarских, raziskovalnih in diplomskih nalog,
- uporabo sodobne tehnične opreme,
- mentorstvo pri praktičnem delu,
- financiranje dodatnega izobraževanja že v času šolanja,
- sofinanciranje strokovnih ekskurzij v tujino,
- prakso v tujini,
- pogodbeno delo na posameznih projektih,
- zaposlitev po končanem šolanju v skupini Kolektor.

Prijavi priložite:

- življenjepis
- zadnje šolsko spričevalo oz. potrdilo o opravljenih izpitih,
- priznanja in pohvale za dosežke v dosedanem šolanju,
- potrdilo o vpisu v šolsko leto 2004/2005.

Prijave pričakujemo do 31. julija 2004 na naslov:

**KOLEKTOR GROUP d.o.o. – Personalna
Vojkova 10, 5280 IDRIJA**

KOLEKTOR

Ključni dejavnik poslovnega uspeha so sposobni kadri, ki znajo doseči nadpovprečne rezultate.

Take rezultate danes dosegajo naši nekdanji štipendisti.

V A B I M O

nadarjene dijake in študente, da si s štipendijo zagotovijo delovno mesto in možnost, da v bodočnosti postanejo nosilci razvoja družbe.

ZA ŠOLSKO LETO 2004/2005 RAZPISUJEMO ŠTIPENDIJE ZA NASLEDNJE POKLICE:

UNIV. DIPL. ING. STROJNIŠTVA

- ✓ SMER KONSTRUIRANJE IN MEHANIKA 2 ŠTIPENDIJI
- ✓ SMER PROIZVODNO STROJNIŠTVO 1 ŠTIPENDIJA

UNIV. DIPL. ING. ELEKTROTEHNIKE

- ✓ SMER MOČNOSTNA ELEKTROTEHNIKA 1 ŠTIPENDIJA

UNIV. DIPL. ING. ZA MATERIALE

1 ŠTIPENDIJA

STROJNI TEHNIK

7 ŠTIPENDIJ

ELEKTROTEHNIK – ELEKTRONIK

3 ŠTIPENDIJE

GIMNAZIJSKI MATURANT

3 ŠTIPENDIJE

(za nameravani študij tehnike in ekonomije)

OBLIKOVALEC KOVIN

5 ŠTIPENDIJ

ŠTIPENDISTOM NUDIMO:

- sodelovanje pri izdelavi seminarских, raziskovalnih in diplomskih nalog,
- uporabo sodobne tehnične opreme,
- mentorstvo pri praktičnem delu,
- financiranje dodatnega izobraževanja že v času šolanja,
- sofinanciranje strokovnih ekskurzij v tujino,
- prakso v tujini,
- pogodbeno delo na posameznih projektih,
- zaposlitev po končanem šolanju.

Prijave pričakujemo do 31. julija 2004 na naslov:

**KOLEKTOR PRO d.o.o. – Personalna
Vojkova 10, 5280 IDRIJA**

Prijavi priložite:

- življenjepis
- zadnje šolsko spričevalo oz. potrdilo o opravljenih izpiti,
- priznanja in pohvale za dosežke v dosedanem šolanju,
- potrdilo o vpisu v šolsko leto 2004/2005.

ZDAJ JE ČAS, DA SE NAM PRIDRUŽITE !

Učna ura za sindikate in arogantne uprave

Aprilska stavka v tovarni umetnih brusov Comet v Zrečah je bila ena najodmevnejših v zgodovini sindikalnega gibanja na Slovenskem. V širši javnosti je odmevala predvsem zato, ker je trajala kar cel mesec, pa tudi zaradi dramatičnega poteka in stopnjevanja v gladovno stavko, v kateri je do odrešilne prekinitve vztrajalo približno sto delavcev, ter zaradi nasprotujočih si informacij in izjav vpletenih o tem, kaj se je v Cometu v resnici dogajalo. Stavka v Cometu si gotovo zasluži tudi poglobljeno analizo, ugotovitve pa bi morale biti v poduk »obema stranema«: tako delodajalcem kot sindikalistom, ki zastopajo interese delavcev v našem »mladem« kapitalizmu. Na prvi pogled je sicer šlo za socialno stavko, saj je bila poglavitna zahteva stavgajočih »klasična«: zvišanje osnovnih plač v podjetju. Po drugi strani pa ne gre prezreti dejstva, da je v stavki sodelovala le nekaj manj kot tretjina vseh zaposlenih v Cometu, saj jo je organiziral le eden od treh tovarniških sindikatov, KNSS Neodvisnost, preostala dva sindikata, ki sta v tovarni veliko dejavnejša in imata tudi več članov, pa stavke nista podprla in sta celo javno obsodila ravnanje stavgovnega odbora. Tega je – kar je še ena posebnost stavke v Cometu – »od zunaj« vodil predsednik mariborskega regijskega odbora KNSS Neodvisnost Milan Mesarič, ki je s svojim populističnim načinom nastopanja na stavgovnih pogajanjih, pred delavci in v javnosti odločilno posegal v dogajanje. Prav to je v marsičem spominjalo na mitingaško dogajanje ljudstva na jugu naše nekdanje skupne države. Mesarič je tudi »poskrbel«, da je stavka v Cometu izgubila legitimnost ter da se je sprevrgla v nevarno igro z usodo podjetja, ob koncu pa tudi z zdravjem stavgajočih. Cometovce in njihove sindikaliste je razdelil na dva sprta tabora, grozil tistim, ki so delali, in stavgajočim, ki so se hoteli vrniti za stroje, zavajal zaposlene in širšo javnost s protislovnimi informacijami o poteku in rezultatih pogajanj. S populističnimi gesli, češ da je tovarna njihova, da lahko zamenjajo upravo in da delničarji Cometa »sedijo na bajnih dobičkih na račun slabo plačanih delavcev«, mu je očitno uspelo zamanipulirati stavgajočo manjšino, da je zahtevala tolikšno zvišanje plač, ki bi, če bi jim uprava popustila, dolgoročno ogrozilo poslovanje sicer uspešnega slovenskega podjetja in s tem delovna mesta zaposlenih. In rezultat? Cometovci so si res »izbojevali« višje plače. Te so tudi v zreški tovarni nizke, vendar so bile že pred stavko za 20 odstotkov

višje od povprečja v panogi. Veliko vprašanje pa je, ali je bila stavka res uspešna, kot trdi Mesarič. Dejstvo je namreč, da stavgajoči za april niso dobili niti tolarja plače, ker uprava trdi, da je bila stavka nezakonita. Končno sodbo o tem naj bi te dni izreklo delovno sodišče, dejstvo pa je, da so udeleženci stavke že doslej izgubili veliko več, kot bi pridobili z novim sistemom plač, ki ga je stavgovni odbor zavračal, a so ga zdaj kljub temu uvedli.

Stavka v Cometu je bila svojevrstna učna ura, kako nevarni sta lahko aroganca uprav in populizem sindikalnih voditeljev. Menedžerji, pa ne samo tisti v Cometu, bodo morali še enkrat razmisliti, do kod lahko zagotavljajo konkurenčnost slovenskih podjetij na račun nizkih plač zaposlenih. Po drugi strani pa je bilo aprilsko dogajanje v zreški tovarni umetnih brusov tudi resen opomin sindikatom, da je sindikalni boj preveč resna zadeva, zato ga ne bi smeli prepustiti prenapetim posameznikom in njihovem manipuliranju z nezadovoljstvom slabo plačanih delavcev.

Miran Korošec

Kolektorjev hišni sindikat meni, da je stavka smiselna le, če na drugačen način ni mogoče uveljaviti pravic in interesov delavcev. Po besedah predsednika sindikata SKEI v Kolektorju Viktorja Pišljarija vedno podpirajo stavko, če delodajalci ne izpolnjujejo osnovnih pravic, ki izhajajo iz kolektivne podjetniške pogodbe (hišne) in kolektivne pogodbe za dejavnost kovinskih materialov in livarn ter za kovinsko in elektroindustrijo Slovenije. V Kolektorju so se letos odločili za sklic zborov delavcev, na njih pa so obravnavali probleme, ki se pojavljajo v posameznih divizijah. Osrednji problem, ki so ga zaznali, je izplačevanje nadur. Sindikat si prizadeva, da bi poslovodstvo izplačevalo nadure tudi delavcem v upravi in ne samo tistim v neposredni proizvodnji. Sicer pa so v dogovoru s poslovodstvom v drugi polovici minulega leta odlašali s povišanjem plač, češ da bodo počakali na rezultate poslovanja. Ker so bili ti dobri, so se plače s 1. januarjem zvišale za 7 odstotkov. Sindikat pričakuje, da se bodo plače med letom zvišale najmanj za 4000 SIT bruto, v tolikšno zvišanje pa je v pogovorih s sindikati privolila tudi vlada. Hišni sindikat za to ne vidi ovir, saj je poslovanje dobro.

Kolektor je že 1. januarja 2004 plače povečal za tekoče leto za 7%, kar pomeni, da so se te povišale že prej, kot je bilo povečanje dogovorjeno med socialnimi partnerji. Tako so plače zaposlenih v Kolektorju od januarja letos višje za najmanj 10.000 tolarjev.

Brez januarskega povečanja plač bi se zgolj ob upoštevanju omenjenega dogovora naše plače šele sredi leta povečale za 4.000 tolarjev in kasneje v skladu z dinamiko kot jo predvideva sporazum. Kolektor je z januarskim 7% povečanjem plač ta dogovor za leto 2004 več kot izpolnil, zato poslovodstvo ne namerava spreminjati svoje plačne politike. O nadaljnjem povišanju plač pa se bomo pogovarjali konec leta pri izdelavi plana za leto 2005.

Poslovodstvo družbe

**SKEI SLOVENIJE, SINDIKAT PODJETJA KOLEKTOR, d.o.o.,
IDRIJA**

5280 IDRIJA

Spoštovana sodelavka, spoštovani sodelavec!

SKEI SLOVENIJE, SINDIKAT PODJETJA KOLEKTOR IDRIJA, Vojkova 10, vam želi kot dolgoletnemu članu oz. članici z darilnim bonom izkazati hvaležnost za vaše zaupanje in pripadnost. Darilni bon bodo tokrat prejeli vsi člani, rojeni leta 1963. Hkrati naj opozorim, da akcija ni enkratna in se bo še ponovila – morda v drugi obliki – za vse, ki še ostajajo, tako da bodo sčasoma obdarjeni vsi zaposleni, ki so tudi dolgoletni člani sindikata.

Bon ni napisan na ime, zato ga lahko podarite drugi osebi, če sami ne boste potrebovali storitev, ki jih opravlja gospa Lidija Obid. Bon je mogoče uporabiti za različne storitve, podrobneje pa se boste glede na svoje želje dogovorili v salonu. Tako lahko izbirate med storitvami, ki so navedene v zgibanki, priloženi bonu. To so: nega, pedikura, manikura, klasična nega obraza itd. Želimo vam prijetno sprostitve in se vam še enkrat zahvaljujem za vaše dolgoletno članstvo v našem sindikatu.

Lepo pozdravljeni!

Predsednik UO SKEI Kolektor
Viktor Pišljarij

Teniški klub Kolektor se prebija v ospredje

Zaradi rezultatov, ki jih zadnje čase dosegajo naši tekmovalci, je že skrajni čas, da z dejavnostjo in organiziranostjo TENIŠKEGA KLUBA KOLEKTOR seznanimo tudi širšo javnost..

Aprila je bil med drugim tudi občni zbor kluba. Poleg drugih točk dnevnega reda so udeleženci obravnavali in sprejeli spremembo pravil Teniškega kluba Kolektor ter izvolili nove člane organov kluba.

Najpomembnejše novosti pravil so:

- sedež kluba je na Vodnikovi 25 (Mejca);
- kdor želi postati član, mora najprej podpisati pristopno izjavo in plačati pristopnino, potem pa še članarino;
- višino članarine določa izvršni odbor kluba;
- mandat članov organov kluba traja štiri leta;
- izvršni odbor sklicuje redni občni zbor vsake štiri leta;
- izvršni odbor lahko šteje od pet do sedem članov.

Vsem ljubiteljem tenisa naj predstavim pestre in kakovostne programe, ki jih v Teniškem klubu Kolektor celo leto izvaja trenerska ekipa pod vodstvom Sreča Završkega.

Programi:

- otroci in starši telovadijo skupaj (starost od 1–2 leti),
- teniški vrtec (starost od 3–6 let),
- teniška šola (starost od 6–9 let),
- rekreacija (starost od 7–14 let),
- tekmovalni tenis (starost od 8–18– (22) let),
- tečajji za odrasle in otroke.

Za zdaj so v vse naše programe vključeni 104 otroci.

Ko je v začetku leta 2004 vrste TK Kolektor Idrija zapustil trener Saša Fišinger, nam je za novega trenerja uspelo pridobiti Aleša Šporna iz Šentjurja pri Celju.

Aleš je bil nekdaj aktivni teniški igralec in po končani srednji šoli se je vpisal na Fakulteto za šport. Študij je uspešno končal in diplomiral na trenerski smeri Tenis. Že nekaj let živi v Ljubljani, kjer je bil tri leta glavni trener v teniškem klubu Športplus, enem večjih teniških klubov v Sloveniji.

Dobro delo z mladimi teniški igralci, dobri objekti in možnosti za trening, finančna trdnost kluba in ugodno delovno ozračje v celotni trenerski ekipi so bili odločilni dejavniki, ki so mladega trenerja privabili v naš klub. Z Aleševim prihodom v klub želimo še dodatno izboljšati kakovost treningov in s tem seveda tudi uspešnost naših teniških igralcev.

Ob pomoči panožne zveze za tenis in Ministrstva za šolstvo, znanost in šport nam je uspelo, da smo Aleša letos tudi redno zaposlili. Njegov mandat traja štiri leta.

Poleg obveznosti, ki jih izpolnjuje do kluba, je Aleš tudi

Za predsednika kluba je bil izvoljen g. Branko Bolko, namestnik direktorja družbe SYNATEC.

Za člane izvršnega odbora so bili izvoljeni:

Franc Kacin – predsednik,
Radovan Bolko – podpredsednik,
Franci Florjančič – tajnik,
Jana Klemenčič – blagajničarka,
Tine Golob – član.

Za člane nadzornega odbora so bili izvoljeni:

Janez Razložnik,
Jana Velikajne,
Metka Petrič.

Za člane disciplinske komisije pa:

Špela Hvalec,
Sine Pečelin,
Jože Flajšaker.

Vsem nekdajjim članom organov kluba se v imenu vodstva in v svojem imenu zahvaljujem za njihovo delo in trud, na novo izvoljenim pa želim veliko uspehov v prihodnjem mandatnem obdobju.

Ob tej priložnosti se želim zahvaliti tudi sponzorju, družbi KOLEKTOR, saj brez njene pomoči zdaj ne bi mogli govoriti o uspehih in programih, ki jih spremljamo zadnje čase. Veseli nas, da nam je lani uspelo sponzorsko pogodbo podpisati še za tri leta.

Novi trener našega kluba je Aleš Šporn

trener moške reprezentance od dvanajstega do osemnajstega leta starosti.

Z novim šolskim letom 2004/05 bosta v klub prestopila tudi mlada teniška upa iz Ljubljane, dvojčka Bedene. Večkratna državna prvaka Slovenije v kategorijah 12, 14 in 16 let bosta nadaljevala šolanje na Gimnaziji Jurija Vege. Njun skupni cilj je uspešno končati gimnazijsko šolanje, teniško napredovati in se izpopolniti do te mere, da bi pozneje lahko nadaljevala svojo profesionalno teniško pot tudi na turnirjih ATP. Njun prihod vsekakor kaže, da je delo v klubu na visoki strokovni ravni, in le želimo si lahko, da bi se tako tudi nadaljevalo.

Najnovejši uspehi idrijskih tenisačev

- Boštjan Bolko se je na mednarodnem turnirju Tenis Europa v Čakovcu v kategoriji do 12 let uvrstil v polfinale. Na poti do polfinala je premagal prva igralca Madžarske in Slovaške, zanj pa je bil premočan najboljši Hrvat v tej kategoriji.
- Tina Razložnik je na državnem prvenstvu do 18 let izpadla v četrtfinalu. Z zelo tesnim rezultatom jo je v treh setih premagala Mariborčanka Gradišnikova, Tina pa je zasedla končno 5. do 8. mesto.
- Matic Vogrič in Sean Hadžić sta se na drugem finalnem turnirju do 14 let lestvice B v TC Ljubljana uvrstila v polfinale.

Začela so se tudi ligaška tekmovanja članskih ekip. TK Kolektor Idrija ima v ligah svoje predstavnike tako v moški kot tudi v ženski konkurenci. Moška ekipa (igrajo Jani Murovec, Rok Domijan, Jaka Flajšaker in Aleš Šporn) je v prvem krogu na gostovanju s 4:1 premagala ekipo Jaki Šport iz Ljubljane. V Idriji, torej na domačem igrišču, so se pomerili z ekipo iz Kopra in jo po napetih dvobojih premagali z rezultatom 3:2, dan pozneje pa so na gostovanju v Domžalah gladko, s 5:0 premagali domačine. Ženska ekipa, za katero igrajo Tina Razložnik, Maja Štucin, Nika Murovec in Dana Božič, je v prvem krogu igrala neodločeno (2:2) z ekipo teniškega kluba iz Domžal. Na domačih igriščih je izgubila z ekipo iz Nove Gorice, v Ankaranu pa je s tamkajšnjo ekipo še enkrat igrala neodločeno.

Prvomajske priprave namenjene piljenju tehnike

Tudi letos je Teniški klub Kolektor iz Idrije organiziral petdnevne priprave za svoje tekmovalce. Udeležilo se jih je rekordno število, to je 34 igralcev, starih od 6 do 19 let, zanje pa so skrbeli štirje teniški trenerji in dva kondicijska trenerja. Priprave so potekale v Novigradu na Hrvaškem, saj je v okolici hotela Laguna, v katerem so bivali, dovolj teniških igrišč, asfaltirano igrišče in precej lepo urejenih travnatih površin. Tako igralke kot igralci so imeli po štiri treninge na dan - dva treninga tenisa (namenjena piljenju tehnike, taktike in sparingtekmam) ter dva kondicijska

treninga (namenjena vzdrževanju in krepitvi kondicije, moči, hitrosti, koordinacije, štafetnim tekmam in osnovam gimnastike). Predvsem mlajši udeleženci so se sproščali v hotelskem, enkrat pa celo v zunanjem bazenu. Večerne ure so hitro minile v minidisko klubu, na večernih sprehodih v središče mesta in na sklepnem družabnem turnirju, na katerem se je vsak udeleženec predstavil s svojo točko.

Franci Kacin

Odlični šahovski predstavi

Objavljamo fotografijo zmagovalne ekipe ŠK Kolektor z letošnjega medobčinskega turnirja v Žireh in fotografiji z meddržavnega dvoboja Slovenija : Hrvaška, ki je bilo 15.maja v Celju. Med slovenskimi tekmovalci sta bila tudi dva Idrijčana, naš upokojenec Silvo Kovač in poslanec DZ Samo Bevk. Čeprav je bila slovenska ekipa poražena, sta se »naša« dobro odrezala, prvi med šahovskimi »profiji«, drugi med politiki.

PROKOS

TRGOVINA IN POSREDNIŠTVO

Lapajnetova 9, Idrija

Konec aprila letos se je Prokos, d. o. o., pridružil družbam, ki so si za svoj sistem vodenja kakovosti pridobile certifikat ISO 9001.

Presoja za pridobitev certifikata je opravila certifikacijska hiša BVQI iz Ljubljane. Podjetje, ki ga vodi direktor Janez (Ivan) Bevk, je presjo v celoti opravilo z odliko, to je brez vsakršne pripombe.

Pridobljeni certifikat je še enkrat potrdil dozodajšnje uspešno poslovanje podjetja ter pravilnost usmeritve v proces nenehnega izboljševanja in izpolnjevanja zahtev kupcev.

**Odkup in prodaja odpadnih surovin,
trgovina z izdelki črne in barvne metalurgije,
posredovanje proizvodnih storitev,
prodaja komutatorjev za rezervne in nadomestne dele.**

RENAULT

4 - LETNA GARANCIJA RENAULT BREZPLAČNO!

Ob nakupu novega Renaulta v juniju boste poleg prihrankov in ugodnosti pri omejenih serijah deležni tudi edinstvene Brezplačne 4-letne garancije Renault*, ki velja za vsa osebna vozila Renault in jo lahko uveljavljate po vsej Evropi.

Pohitite k pooblaščenemu prodajalcu Renault, junij ima le 30 dni! 30 dni za 4 brezskrbna leta!

www.renault.si

4 leta
brezskrbne
Vožnje!

Renault Slovenija d.o.o., Dunajska 22, 1511 Ljubljana

*Podaljšana garancija Renault velja 4 leta oziroma do prevoženih 80.000 km.

Prodajno servisni center Tolmin, d.o.o.
PE Idrija: 05 37 34 041, Arkova 13

(A)klimatizirani skozi vsa vremenska obdobja ...

... s klimatskimi napravami za gretje in hlajenje

ASTECH

Astech d.o.o.

Prodaja, montaža in servis klimatskih naprav
Godovič 102, 5275 Godovič

Tehnična pisarna: Ul. Sv. Barbare 6, 5280 Idrija,

Tel.: **05/ 37 22 540, 05/37 22 541**

Prehod Venere 2004

8.junija smo bili priča redkemu pojavu, ki so ga nazadnje vedeli pred 122 leti. Na ta dan je namreč Venera prečkala Sončevo ploskev. Ta redki nebesni pojav je bilo zaradi lepega vremena mogoče spremljati v delu Azije in Afrike, na Japonskem, Filipinih, v Indoneziji in Avstraliji, vzhodni Severni Ameriki in Južni Ameriki ter seveda v Evropi. Pri nas je bil viden ves prehod. Videli smo, kako je Venerina ploskva približno šest ur počasi lezla čez spodnjo poloblo Sončeve ploskve z leve proti desni. Prehod se je začel ob 7.20 zjutraj po srednjeevropskem poletnem času in se končal ob 13.24, ko je Venerina ploskva prečkala rob Sonca. Ker ga ni človeka na svetu, ki bi se lahko spomnil, da je videl prehod Venere pred dobrim stoletjem, je bilo razumljivo, da smo bili priča množičnemu opazovanju po vsem svetu s teleskopi na Zemlji in s Hubblovim teleskopom celo iz vesolja. Odkar znajo astronomi napovedovati ta pojav, je bil to prvi prehod, ki je bil v celoti viden iz naših krajev. Lahko smo veseli, da sodimo med tiste rodove, ki so imeli srečo videti popoln Sončev mrk leta 1999 in zdaj še prehod Venere. Bila je enkratna priložnost, ki je bila doslej dana le peščici srečnežev.

V povprečju lahko opazujemo štiri Venerine prehode v 243 letih. Prvega so opazovali leta 1639, zadnjega pa leta 1882. Naslednji bo 6.junija 2012, vendar ne bo viden v Evropi. Potem bo treba počakati do 2117. oziroma 2125 leta. V Sloveniji je bilo v več mestih organizirano opazovanje Venerinega prehoda. Pred črnovrško osnovno šolo so astronomi postavili manjši teleskop in binokular, skozi katera je v času prehoda pogledalo nemalo radovednežev, od najmlajših do ne več rosno mladih.

Observatorij v Grižah je prehod Venere spremljal in prek spletne strani predvajal v živo. Za to je poskrbel astronom Herman Mikuž s sodelavci. fš

Prehod Venere nastane, ko je Venera natanko med Soncem in Zemljo oziroma ko pride v mlaju med Sonce in opazovalca – je v spodnji konjunkciji s Soncem. Takrat opazovalec na Zemlji vidi temno Venerino ploskvo počasi potovati čez Sončevo ploskev s stalno hitrostjo v ravni črti, ker Venera kroži okoli Sonca hitreje kot Zemlja. Venera največkrat potuje nad ali pod Sončevo ploskvijo in prehoda ni. Pojav nastane le, ko je Venera blizu vzolne črte – premice, ki poteka skozi presečišči Venerine in Zemljine ravnine s Soncem v središču. Zato se prehodi Venere zgodijo tako redko.

Venera je dobila ime po rimski boginji ljubezni in lepote. Poleg Sonca in Lune je najsvetlejšo telo na nebu. Zvečer jo vidimo kot »Večernico«, zjutraj pa kot »Danico«. Je Soncu drugi najbližji planet, skupaj z Zemljo in preostalimi sedmimi planeti, njihovimi lunami, mnogimi asteroidi, kometi in množico delcev medplanetarnega prahu kroži okoli Sonca. Prostor, po katerem se gibljejo vsa ta telesa, se razteza več deset tisoč milijonov kilometrov globoko v vesolje in pravimo mu Osončje. Venera je od Sonca oddaljena 108 milijonov kilometrov in ga obkroži v 225 dneh. Je približno tako velika kot Zemlja, njena masa je 80 odstotkov Zemljine. Obe sta nastali približno sočasno s kondenzacijo iz istega oblaka snovi in njuno starost ocenjujemo na 4,6 milijarde let. Pa vendar se Venera precej razlikuje od Zemlje. Nima oceanov in obdaja jo gosto ozračje, predvsem iz ogljikovega dioksida. Zaradi tople grede so na njenem površju visoke temperature, okoli 480 stopinj Celzija. Atmosferski tlak na površju je kar 92-krat večji od Zemljinega na morsk gladini. Skozi oblake, ki prekrivajo površino Venere, lahko prodremo le z elektromagnetnim valovanjem. ✦

Povzeto po različnih virih

Alkimija, spoj materialnih in duhovnih principov

Za večino je alkimija skrivnostna srednjeveška veda, ki je skušala, tudi ob pomoči coprnij, navadne kovine spreminjati v zlato. Alkimisti so si prizadevali, da bi z zamotanimi postopki odkrili kamen modrih in eliksir mladosti. Toda, če jo očistimo vseh skrivnih obrazcev in ji sledimo po času nazaj, ugotovimo, da se je začela že z odkritjem ognja in s prvimi metalurškimi postopki. Hkrati tudi spoznamo, da je naravoslovna usmerjenost alkimije obogatena še z religiozno in filozofsko vsebino. Na alkimijo moramo torej gledati z dveh vidikov, z naravoslovnega in spiritualnega. Prvi vidik v grobem vključuje Aristotelovo pojmovanje materije, iskanje kamna modrih («lapis philosophorum»), teorijo in izkustva dveh najpomembnejših alkimističnih materialnih elementov, žvepla in živega srebra, ter teorijo flogistona. Drugi, duhovni, filozofski vidik pa je razviden v idejah o peti biti (kvintesenci, ki jo je kot nematerialno že Aristotel dodal štirim osnovnim elementom; tudi kamen modrih), v povezovanju mikrokozmosa in makrokozmosa ter v spoznavanju dvojnosti, boga in materije. Velja poudariti, da se oba vidika med seboj tesno prepletata, njuna združitev pa je pravzaprav zadnja stopnja, veledela, «ars magno».

Izvor besede alkimija ni jasen, kljub temu pa kaže na njeno materialno in duhovno vsebino. Nastala naj bi iz grških besed »hals«, »sol« in »chymia«, kar pomeni taljenje, ali iz »chymeia«, izdelek narejen z vlivanjem, morda iz egipčanske besede »kmt«, »kem« ali »chemi«, ki pomeni rodovitno črno prst z bregov Nila. Nekateri njen izvor povezujejo s »Kimerik« oziroma »Chymri«, starodavnim ljudstvom, ki je živel ob črnem morju in obvladovalo znanja o pridobivanju kovin, drugi menijo, da se imenuje po »Hamu« ali »Chamu«, učenjaku umetnosti in znanosti, tretjem sinu Nohasa, ali po arabski besedi »Al-Chama«, ki naj bi pomenila »z ognjem pridobljeno, preizkušeno z ognjem«. Razlaga, ki nakazuje tudi nematerialno vsebino alkimije, pa pravi, da beseda izhaja iz hebrejske besede »ki mijah«, »ker je od Boga«, ali iz imena angela »Chemes« ali »Chymes«, ki naj bi človeštvo obogatil z znanjem o kemiji.

Že vse od začetka sledimo materialni in spiritualni vsebini alkimije. Taoistična alkimija je nastala iz prizadevanj po iskanju eliksirja mladosti in je vključevala obredja, posvečena kozmičnemu obnavljanju. Mimogrede, »tai chi« in »tai ji quan« sta zdaj metodi za notranjo alkimijo in očiščenje ter za povezavo s kozmosom na modernih seansah (za tiste, ki verjamejo!). Evropska alkimija se je opirala na staroegipčanske vire in vire iz arabskega sveta, od katerih sta najbolj znana Jabir ibn Hajan, imenovan Geber, in ibn Zakarija al Razi, ne nazadnje pa tudi Mojzes! Vsi stari teksti pa se sklicujejo na Hermesa Trismegista iz prastarega Egipta, imenovanega tudi Toth, in na

njegovo Smaragdno ploščo. Hermes (Merkur) naj bi bil jezik (beseda) sam, hkrati pa pomeni tistega, ki teče. Odtod njegove peruti na glavi in nogah. Je božji sel, posrednik med bogom in ljudmi. Starodavna orfična himna v Hermesu slavi preroka boga pri smrtnikih. Hermes oz. Toth je kot prerok stvarstva in trikrat največji, imenovan tudi bog nad bogovi in mojster nad mojstri. Alkimisti, ki so črpali iz vseh teh virov in jih bogatili s svojimi izkušnjami, iznajdbami in odkritji, so bili velikokrat preganjani. Obtoženi so bili demonskih del in čarovništva. Srednji vek je bil doba, v kateri so vladale cerkvene resnice. Vse, kar se z njimi ni ujemalo, je bilo krivoversko. Tudi dandanes priznani znanstveniki, kot so Kopernik, Kepler, Newton, so se spogledovali z alkimijo. Vendar so v njihovi dobi kot za stavo zažigali čarovnike in čarovnice, o tem, koga vreči na grmado, pa so odločala zgolj pravila, zapisana v knjigi Malleus maleficorum (Gorjača čarovnic), ne pa dejstva. Alkimija, ki je odkrila vrsto spoznanj materialne narave, te pa dandanes uporablja tudi moderna kemija, skriva torej tudi bogastvo filozofskih misli. Prav okvirna predstavitev obojega je bil cilj prvega slovenskega posvetovanja o alkimiji v Idriji. To mesto je bilo izbrano namenoma, saj mu je oče in mati element, ki so ga alkimisti v svojih postopkih najbolj čislali. Skrivnostno živo srebro, neulovljivo in hitro tekoče, je neposredno povezano z Merkurjem – Hermesom, s tistim, ki teče in ki je učenik alkimistov. Simpozij o alkimiji z naslovom Ars Magna, Alegorična tradicija alkimije med mitom in znanostjo, Idrija in živo srebro, je bil 12. oktobra 2002 na gradu Gewerkenegg. Organizirala in vodila sta ga univerzitetni profesor dr. Igor Škamperle in prof. Robert Jereb. Od devetih referentov so bili kar štirje Idrijčani: Janez Kavčič, Ivica Kavčič, Ivan Mohorič in Matjaž Lazar. Vsi referati, ki so jim dodani še prispevki drugih poznavalcev alkimije, so bili objavljeni v reviji Poligrafi, ki jo izdaja Društvo za primerjalno religijologijo pri založbi Nova revija, d.o.o. To številko z naslovom Ars magna sta uredila dr. Igor Škamperle in Robert Jereb. Odmevna predstavitev je bila letos spomladi v Ljubljani v prostorih Nove revije, v Idriji pa 28. maja 2004 v dvorani Mestnega muzeja na gradu Gewerkenegg. Po mnenju navzočih je Idrija s svojim Merkurjem in s svojo zgodovinsko dediščino edinstveno okolje, tudi v evropskem merilu, za podobne strokovne posvete. Organizatorja simpozija pa sta napovedala, da bi ob pomoči dobrotnikov že prihodnje leto v Idriji lahko pripravili mednarodni simpozij o ezoteriki v literaturi. Večkrat beremo in poslušamo o imenitnosti Idrije, kamor so svoj čas zahajali znanstveniki iz vse Evrope. Tudi tovrstni mednarodni simpoziji Idriji vračajo nekdanjo evropsko prepoznavnost! ♦

Niko Jereb

ČE VAM POČITNICE PREKRIŽAJO NEPREDVIDENI DOGODKI, SE IZOGNITE VSAJ STROŠKOM, KI BI NASTALI ZARADI ODPOVEDI POTOVANJA.

Zavarovanje odpovedi turističnega potovanja. Če vam težko pričakovane počitnice prekrižajo nepredvideni dogodki, se lahko z zavarovanjem pri Zavarovalnici Triglav izognete stroškom, ki bi nastali zaradi odpovedi potovanja. Zavarovanje krije stroške odpovedi turističnega potovanja, ki bi jih morali povrniti organizatorju zaradi odpovedi potovanja ali neudeležbe na njem **v naslednjih primerih:**

- nezgoda, smrt ali nepričakovano poslabšanje vašega zdravstvenega stanja
  - nezgoda, smrt ali nepričakovano poslabšanje zdravstvenega stanja vaših ožjih sorodnikov (zakonec, starši, otroci, stari starši, vnuki, bratje, sestre)
  - uradni poziv, kjer je obvezna vaša osebna prisotnost
  - elementarne nesreče, ki bi vam lahko onemogočile potovanje
- Zavarovanje lahko sklenete v turistični agenciji hkrati s plačilom turističnega aranžmaja, kjer dobite tudi podrobnejše informacije in natančne izračune.

Zavarovalnica Triglav, d.d.
Območna enota Nova Gorica
Kidričeva 21, tel: 05 338 28 00

Predstavništvo Idrija
Zastopstvo Spodnja
Zastopstvo Cerčno
Zastopstvo Črni Vrh

Lapajnetova 43,
Idrija Na vasi 31
Trg P. brigad 4
Črni Vrh 82

tel: 05 372 76 00
tel. 05 372 10 90
tel. 05 372 32 56
tel: 05 377 70 08

PRIPRAVLJENI NA VSE.

triglav

www.zav-triglav.si

ZAVAROVALNICA TRIGLAV, D.D.

Preventivna vzgoja otrok v cestnem prometu

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Republike Slovenije se že vrsto let ukvarja z organiziranjem in spodbujanjem programov prometne vzgoje na vseh stopnjah vzgoje in izobraževanja otrok in mladostnikov. Trudi se, da je prometna vzgoja sestavni del vzgojno – izobraževalnih vsebin, ki jih izvajajo in razvijajo osnovne in srednje šole v sodelovanju s starši in drugimi ustanovami kot so policija, sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, razna društva in civilne organizacije. Projekt »JUMICAR – preventivna vzgoja otrok v cestnem prometu« se ukvarja z usposabljanjem najmlajših udeležencev v cestnem prometu. Prednost tega projekta je tudi v tem, da se z usposabljanji začne zgodaj v otroštvu. Če se lahko otroci v tem času naučijo brati, pisati in računati, se lahko naučijo tudi varnega vedenja v cestnem prometu.

V ves čas strokovno vodenem učnem procesu otrok na igriv način razvija spretnosti za bolj varno vključevanje v promet kljub motečim dejavnikom v okolju. Koliko je teh na otrokovih vsakdanjih poteh, nam je znano. fš

Program JUMICAR predstavlja pomembno dopolnilo že obstoječim programom vzgoje in izobraževanja otrok na področju varnega in zaželenega vedenja v cestnem prometu. Šola za mlade udeležence v prometu je po mnenju Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu bolj primerna za otroke v starosti od 10 do 12 let, za mlajše pa lahko predstavlja prijeten uvod v nadaljnjo prometno vzgojo in izobraževanje, saj marsičesa ne bi mogli dojeti zaradi značilnosti kognitivnega (spoznavnega) in socialnega razvoja otrok.

Psihološki vidik vpeljevanja programa JUMICAR

Dejstvo je, da je prometna varnost pri nas v primerjavi z razvitimi evropskimi državami zelo slaba. Od leta 1970 do leta 1995 je v prometnih nesrečah umrlo 1444 otrok in mladostnikov – žrtev za 55 šolskih razredov. V tem obdobju je bilo poškodovanih več kot

42.800 otrok in mladostnikov. Leta 1970 je na tri otroke prišel en avto, v petnajstih letih pa se je razmerje bistveno povečalo: na tri otroke je na cestah bilo šest avtomobilov, s tem pa se je povečala tudi njihova ogroženost.

Navedene številke nas obvezujejo, da storimo več kot smo do zdaj za varnost otrok in mladostnikov v prometu. Na podlagi raziskav na Finskem je znano, da prometna ozaveščenost družine iz katere otrok izhaja in izkušnje, ki so jih v njej pridobili, pomembno vplivajo na njegovo vedenje v prometu. Z bolj načrtnim vzgojnim in kakovostnim izobraževalnim delom v obdobju odraščanja, pa bi zagotovo dopolnili znanja in spretnosti, ki so jih otroci pridobili v svojih družinah, saj je na podlagi naštetih statističnih podatkov razvidno, da slednje za varnost otrok nikakor ne zadošča, poudarja psihologinja Julija Pelc.

V fotografski objektiv smo ujeli še zadnjo skupino, tokrat tretješolcev, izmed idrijskih 350 učencev, kolikor jih je sodelovalo v JUMICAR programu. Edina pripomba učiteljev nad sicer dobro organizacijo projekta je bila, da so ga izvajali med poukom. fš

Otroci za pravilno razumevanje problemov, s katerimi se soočajo in za sposobnost prenosa v življenje, potrebujejo nazorna, konkretna ponazorila in lastno izkušnjo. Teoretična osnova je seveda nujna, nikakor pa naj ne bi bila ločena od praktičnega izkustva. Šele ta da otroku informacijo o pomenu in vrednosti tega, kar je v učiteljevi razlagi slišal. Otrok še nima izkušnje, kaj pomeni na primer »zavorna pot« in kakšne so posledice napačnega ravnanja ter kakšne poškodbe pri tem utrpimo. S programom JUMICAR otrokom pomagajo, da pridobijo tovrstne izkušnje v povsem varnem okolju. S prevzemanjem vloge in odgovornosti voznika v omenjenem programu otrok dobiva dodatno in nujno potrebno izkušnjo, to je izkušnjo voznika, s katero lahko postane njegovo vedenje v prometu bolj varno in predvidljivo. Na njeni osnovi lahko otrok dela primerjavo vlog in korekcijo stališč: pešca in kolesarja na eni in voznika na drugi strani. S tem postaja bolj izkušen, kritičen, razsoden, bolj premišljen in kontroliran. Vse to so osebnostne lastnosti, ki zagotavljajo bolj previdno in ustreznejše vedenje posameznika ne le v prometu, temveč tudi v drugih življenjskih situacijah. Ko se otrok vozi po poligonu, zadovolji tudi eno od temeljnih psiholoških potreb, potrebo po moči, s katero občuti, da nadzoruje dejavnost prav tako kot odrasli. Odrasli – pedagogi pa mu v JUMICAR programu zagotavljajo absolutno varnost in takojšnje povratne informacije, na kaj mora biti še posebej pozoren. Vožnja po poligonu nikakor ni le igra in zabava, je učenje s pomočjo igre, kar je prav tako ena od sodobnih zahtev poučevanja. ♦

Polona Šemrl

Svetovno dijaško prvenstvo v orientacijskem teku

Vsako leto v začetku oktobra Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport organizira državno prvenstvo v orientacijskem teku. Na letošnjem v Ljubljani je naša ekipa deklet zmagala, fantje pa so si delili prvo mesto. Zaradi razmeroma velikih finančnih obveznosti za prijavo in druge stroške, povezane s svetovnim prvenstvom, nam je ekipa Gimnazije škofja Loka rada odstopila mesto tudi pri fantih. Ker na državnem prvenstvu sodelujejo dijaki vseh štirih letnikov, na ISF pa samo dijaki prvih dveh letnikov, smo morali najprej na novo oblikovati ekipo šestih fantov in šestih deklet. Na tekmovanju je nastopilo pet fantov in pet deklet, po en član vsake ekipe pa je bil določen za rezervo.

Po dolgotrajnih in uspešnih pripravah smo izbrali pet fantov in pet deklet in v ponedeljek, 19. aprila, sta nas v zgodnjih jutranjih urah prijatelja Marjan Mržek in Lado Pisk s kombiji odpeljala v Treviso, od koder smo z Rainairovim letalom poleteli v Bruselj. Tam so nas že čakali organizatorji ter nas prepeljali v 200 km oddaljen Bütgenbach. Nastanili so nas v zelo lepih in prostornih hišicah ob obali umetnega jezera, ki je bilo zaradi obnavljanja jezera skoraj prazno. Prvi dan smo se seznanili z okolico, drugi dan pa je že bil namenjen uradnemu treningu, ki je potekal v pol ure oddaljeni vojašnici. Namen takšnega treninga je predvsem spoznavanje terena. Tretji dan se je začelo čisto zares, saj so se začela tekmovanja. Na vsakem svetovnem prvenstvu so namreč tri tekme: prva je klasika, sledi sprint in na koncu še mednarodne štafete. Proga za klasiko za fante je bila dolga 6400 m, za dekleta pa 5700 m; proge za sprint so dolge približno 60 odstotkov proge za klasiko. Organizatorji so naše tekmovalce razdelili v dve skupini

Ekipe gimnazije za tekmovanje ISF (Belgija 2004)

rv

Klavdija Demšar – članica zmagovite mednarodne štafete (Belgija 2004)

rv

glede na štartne številke in jih v razmiku ure in pol prepeljali na start. Priznati moram, da smo bili tako trenerji kot tudi tekmovalci zelo živčni. V zelo hladnem in delno tudi deževnem vremenu so dosegli zelo dobre rezultate.

Fantje:	Dekleta:
21. Tadej Dolenc	15. Špelca Nagode
26. Rok Močnik	19. Tanja Žakelj
42. Jure Beričič	26. Diana Golob Mrak
44. Aljaž Klevišar	30. Klara Rupnik
disk. Blaž Vončina	disk. Klavdija Demšar

Za ekipno uvrstitev štejejo trije najboljši rezultati, tako da so fantje med 14 ekipami zasedli 10. mesto, dekleta pa med 13 ekipami 6. mesto.

Čez dva dni je bilo tekmovanje v sprintu. Treme je bilo občutno manj, vsak tekmovalec pa je zase vedel, ali se je dobro odrezal ali je ostal kaj dolžan. Tako kot prvič so nas tudi na to tekmo prepeljali v dveh skupinah, vreme pa je bilo tekmovalcem tokrat nekoliko bolj naklonjeno. Rezultati:

Fantje:	Dekleta:
20. Blaž Vončina	10. Tanja Žakelj
24. Rok Močnik	28. Diana Golob Mrak
37. Aljaž Klevišar	31. Klara Rupnik
41. Tadej Dolenc	58. Klavdija Demšar
49. Jure Beričič	disk. Špelca Nagode

Po obeh disciplinah so fantje v skupni uvrstitvi napredovali za eno mesto, torej na 9., dekleta pa so zadržala svoje 6. mesto. V soboto je bilo še tekmovanje mednarodnih štafet in nastopili so vsi naši tekmovalci. Rezultati so bili še boljši. Klavdija Demšar je bila namreč skupaj z Latvijcem in Izraelcem članica zmagovite štafete, Diana Golob Mrak je skupaj z Latvijcem in Belgijcem zasedla 11. mesto, Blaž Vončina pa skupaj z Angležem in Belgijko 23.

Ocena rezultatov

Rezultati, ki sta jih dosegli naši ekipi, so zelo dobri, saj presegajo raven orientacije v Sloveniji. Predvsem se je obrestovalo dobro delo na področju telesne priprave. Prepričan sem, da so bili naši tekmovalci na tem področju enakovredni skoraj vsem. Tudi na področju orientacije so naši tekmovalci zelo napredovali,

Na tekmovanju je sodelovalo 450 dijakov iz Švedske, Slovaške, Francije, Italije, Latvije, Avstrije, Izraela, Anglije, Škotske, Brazilije, Kitajske, Belgije, Portugalske, Slovenije in nemško govorečega dela Belgije. V kategorijah, v katerih so tekmovali naši fantje, je bilo 65 tekmovalcev, pri dekletih pa 64 tekmovalk.

Med tekmovanjem v klasiki in sprintom je bil tudi prost dan. Organizatorji so nas peljali na ogled Liega. Mesto je zelo lepo in zanimivo. Popoldne smo si ogledali še rudnik premoga in muzej, prav ta ogled pa je bil za nas zelo zanimiv, saj smo ga lahko primerjali z idrijskim rudnikom. V nedeljo smo se poslovili od prijaznih domačinov in si zaželeli vnovično snidenje čez dve leti na Slovaškem.

čprav je jasno, da v tako kratkem času ne morejo pridobiti toliko izkušenj, kot jih imajo drugi tekmovalci. Naši tekmovalci (z izjemo dveh) so se pred tekmovanjem z orientacijo ukvarjali le pol leta, najboljši pa se s to disciplino ukvarjajo štiri do šest let. Velik problem sta tudi razmeroma slaba organiziranost Orientacijske zveze in raven tekmovanj. Na tekmovanju, ki se ga udeležijo najboljši (Švedi, Latvijci, Slovaki, Britanci), se izkaže, da je za vidnejšo uvrstitev potrebna odlična telesna pripravljenost (to pomeni, da je treba trenirati vsaj trikrat do štirikrat na teden) in bogato orientacijsko znanje.

Želje

Če želimo na prvenstvu čez dve leti na Slovaškem narediti korak naprej, moramo ekipo izbrati že prihodnje leto. Prihodnje leto bo treba trening načrtovati po enakem modelu kot letos. Med poletnimi počitnicami naj bi tekmovalci trenirali po individualnih programih, v šolskem letu 2005/2006 pa po letošnjem modelu.

Zahvala

Na koncu naj se vsem dekletom in fantom zahvalim za odlično sodelovanje in zelo dober odnos. Hvala tudi vsem staršem za spodbudo tekmovalcem pri njihovem delu in za sodelovanje pri iskanju sponzorjev.

Najlepša hvala tudi Leonu Pisku in Orientacijskemu klubu Azimut. Brez njune pomoči se prav gotovo ne bi mogli tako dobro pripraviti na tekmovanje.

In na koncu hvala še vsem sponzorjem, predvsem Kolektorju in hčerinskim podjetjem, ki so nas finančno odločno podprli. ♦

Robert Vončina

 <p>acer Acer TravelMate TM244CE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Intel® Celeron® processor 2.6GHz - Microsoft® Windows® XP Home Edition - 15.0" XGA TFT display 1024x768 - pomnilnik 256MB DDR, nadgradljiv do 2GB - trdi disk 40GB HDD ATA100 - DVD-CDRW, brez disketne enote - Grafična kartica int. 3D AGP 64 MB VRAM - wired LAN 10/100, 56Kbps modem - Li-Ion battery - dimenzije 332(W)×294(D)×39.4-39.9(H)mm, 3.36kg <p>284.115,00 SIT</p>	 <p>acer Acer TravelMate TM252LC</p> <p>350.990,00 SIT</p> <ul style="list-style-type: none"> - Intel® Pentium® processor 2.6GHz - Microsoft® Windows® XP Professional US - 15.0" XGA TFT display 1024x768 - pomnilnik 512MB DDR, nadgradljiv do 2GB - trdi disk 40GB HDD ATA100 - DVD-CDRW, FDD - Grafična kartica int. 3D AGP 64 MB VRAM - wired LAN 10/100, 56Kbps modem - Li-Ion battery - dimenzije 332(W)×294(D)×39.4-39.9(H)mm, 3.36kg
<p>acer Acer TravelMate TM291LCI</p> <ul style="list-style-type: none"> - Intel® Centrino™/Intel® Pentium® M processor 1.4GHz - Microsoft® Windows® XP Professional US - 15.0" SXGA TFT display, ločljivost 1024x768 - 40GB ATA-100 trdi disk - DVD-RW enota - 512MB (2×256) SDRAM - Intel® PRO/Wireless 2100 network connection - 56Kbps modem, wired LAN 10/100 - Integrated 3D AGP 64 MB of VRAM - dimenzije 334 (W) x 277 (D) x 32 (H) mm, 2.84kg <p>368.632,00 SIT</p>	<p>acer Acer Aspire 2012WLCI</p> <ul style="list-style-type: none"> - Intel® Pentium® M processor 1.5GHz (Centrino) - pomnilnik 512MB (2x256) DDR (razširljiv do 2 GB) - trdi disk 40GB, DVD/CD-RW - 15.4" WXGA TFT display 1280x800 - grafika ATI Radeon 9700 64MB - wired LAN 10/100, 56Kbps, modem - wireless LAN 802.11g - 1xS-video, 1xIEEE 1394, 3xUSB 2.0 - Microsoft® Windows® XP Home Edition Eng - dimenzije 360(W)×273(D)×28-33.5(H)mm, 3kg <p>470.779,00 SIT</p>
<p>acer Acer Aspire 1703ESC</p> <ul style="list-style-type: none"> - Intel® Pentium® 4 processor 2.6GHz - pomnilnik DDR 512MB, nadgradljiv do 2GB - trdi disk 80GB, ATA100 - DVD/CD-RW kombo enota, disketna enota - zaslon 17.0" SXGA TFT colour LCD, 1280×1024 - Grafična kartica SiS M650 64MB UMA RAM shared - stereo zvočnika + sub-woofer - dimenzije 378 (W) × 320 (D) × 47-55 (H) mm, 7.1kg <p>408.282,00 SIT</p>	<p>LCD, AL1511 acer LCD, AL1721MS</p> <p>85.664,00 SIT</p> <p>118.187,00 SIT</p> <ul style="list-style-type: none"> - DVI vhod - priloženi kablji <p><small>svetlo upravljanje OSD zloženost iz ohijskega napajalnika</small></p>

Južnoafriška republika - korak k svobodi

Tudi sam sodim med tiste ljudi, ki jim potovanja dajajo energijo za nadaljnje ustvarjanje in študij. Južnoafriške republike nisem obiskal povsem turistično, saj sem se v Cape Townu udeležil poletne šole angleškega jezika. Taka pot seveda povzroči nekaj varnostnih skrbi, a organizatorji so zagotavljali, da je Cape Town popolnoma varno mesto. Pozneje sem ugotovil, da je bilo tako zagotovilo dano v primerjavi z drugimi južnoafriškimi mesti, to pa občutno spremeni oceno varnosti. Zaradi pomanjkanja teh informacij sem se prva dva dni počutil popolnoma sproščenega, a so me domačini kmalu streznili.

Drugi dan mojega bivanja bi se vsa zgodba kaj kmalu lahko končala tako kot zgodba treh nemških turistov (na grozovit način so jih pobili prav tiste dni), a sreča in iznajdljivost sta bila tistega dne na moji strani. Od takrat naprej se študentje nismo več sprehajali sami, vedno smo bili v skupini ali pa smo poklicali že preizkušene taksiste, da so nas prevažali od vrat do vrat. Cape Town je zelo moderno mesto z visokimi, steklenimi nebotičniki, zelo lepo obnovljen pa je tudi stari del mesta. Vsekakor sta najzanimivejša grad in mestna hiša. Grad, ki zdaj stoji sredi mesta, je še pred nekaj stoletji stal neposredno ob obali. Na obzidju gradu plapolala šest zastav. Te ponazarjajo kolonialiste, ki so si to območje podajali in si ga podjarmili. Zanimiva je tudi mestna hiša, na balkonu katere je imel znameniti govor Nelson Mandela. Sam je bil kot vodja prepovedane črnske stranke dolga leta zaprt na otoku, ki leži le nekaj milj od mesta, njegova celica pa je zdaj postala prava turistična zanimivost.

Mestna Hiša v Cape Townu

mf

Ob petih popoldne, ko se zaprejo državni uradi, vsi belci in premožni črni prebivalci zapustijo mesto in se odpeljejo v svoje močno zavarovane vile na robu mesta. V središču mesta ostanejo le še berači in kriminalci. Študentje smo se po tej uri največkrat zadrževali v modernem nakupovalnem središču Victoria wharf, namenjenem turistom in zahtevnejšim domačinom. V tej čudoviti kolonialni stavbi, ki stoji tik ob obali Atlantskega oceana, je tudi velik in zanimiv akvarij. Ker nismo imeli veliko časa za ogled mesta, smo popoldanska predavanja občasno preselili na teren. Ena lepših ekskurzij je bil vzpon na Mizasto goro, ki

se s strmo steno z 0 m nad morjem dvigne na 2077 m. Ko sem omenil vzpon, nisem imel v mislih alpinističnega vzpona, ampak nenavadno gondolo, s katero smo se ob nenehnem vrtenju, ki nam je omogočilo nepozabne poglede na mesto, povzpeli na goro.

Cape Town je tudi sedež zakonodajne oblasti Južnoafriške republike (glavno mesto je Pretoria). Tam je sedež dvodomnega parlamenta, ki je svojo pravo demokratično vlogo dobil šele leta 1994. Prava demokracija se je namreč začela razvijati šele po odpravi najbolj okrutnega sistema rasnega razlikovanja, kar si ga je lahko izmislil človek, tj. APARTHAIDA. Nikoli ne bom pozabil pripovedi zgovorne bele domačinke o črnem dekletu v visoki nosečnosti. Mlada gospa se je zato, ker je bil zadnji vagon prenatrpan, usedla v tistega za belce. Ko je vstopil sprevodnik in jo zagledal, je ustavil vlak ter jo sredi savane, kjer na desetine kilometrov ni nobenega človeka, s številnimi psovki vrgel z vlaka. Kljub izboljšanju razmer, pa je večina črnega prebivalstva tako revna, da se še dandanes ne more preseliti iz t. i. »slumov« (barakarskih naselij, v katera so jih strpali belci, ki jih je v tej državi nekaj manj kot 20 odstotkov).

Najbolj JZ točka v Afriki (Rt dobrega upanja)

mf

Meni je bilo precej bolj všeč življenje na podeželju, saj je bil to pravi oddih od vseh nevarnosti in nenehne previdnosti. Prvi cilj naših izletov na deželo je bil Rt dobrega upanja, ki je najbolj jugozahodna točka afriške celine. Rt je del naravnega parka, v katerem se prosto gibljejo številne živali. Najzanimivejši so gotovo pingvini, ki tam tudi prezimijo, pa seveda noji in opice različnih vrst. Pokrajina je čudovita, zanimivi so profili, ki se bohotijo v zeleni barvi. Cape Town in njegova okolica imata sredozemsko podnebje, posledica tega pa je bujno rastje in tudi obilje vinske trte. Tako smo se ustavili tudi v vinski kleti in poskusili njihovo kapljico. Takšni izleti pa so bili mogoči le ob koncih tedna, ko smo se na pot odpravili z najetim avtomobilom. Med tednom smo po večini študirali, večere pa smo si popestrili z različnimi zabavami in večerjami. Avtocesta do letališča vodi skozi dolg in nepregleden »slum«, v katerem živi na tisoče ljudi brez kakršnih koli pravic in vsakršnega dostojanstva. Presune te, ko vidiš, kako malo je tam vredno človeško življenje.

Južnoafričani so bili v zgodovini ves čas pod tujim gospodstvom, ki se je končalo šele po več stoletjih hudega zatiranja. Prvič so postali resnično svobodni, ko so oblast prevzeli v svoje roke. Nekateri sicer ne vedo, kako bi izrabili to svobodo, zato se za številne ni še nič spremenilo. Čeprav bodo na poti do resnične enakopravnosti potrebne korenitejša spremembe in prilagoditve, je prvi korak vendarle storjen. ♦

Miha Fatur

PSC VELO IDRIJA, Ulica sv. Barbare 3, tel. 05 373 40 44

AKCIJA MESECA JUNIJA

**Kolo FUJI
BOULEVARD**

49.990,00 Sit

64.900,00 Sit

**Kolo FUJI
UTAH oprema Altus**

**Kolo FUJI
NEVADA oprema Alivio**

89.900,00 Sit

Moški copati DART

8.500,00 Sit

**Sandali
in
opanki**

**NIKE
COLUMBIA
RUCANOR
že od 1.790,00 Sit**

Vaš pravi partner za celovite rešitve!

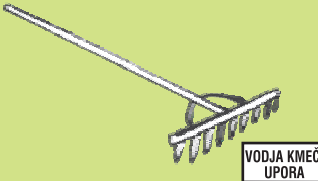

**EVT SISTEM
d.o.o.
DRUA**

Dodatne informacije:

tel.: 05 372 26 20
http://www.evt.si
e-pošta: info@evt.si

- **VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU**
Izvajanje pregledov in preizkusov delovne opreme,
izvajanje meritev ekoloških pogojev dela na delovnem mestu,
izvajanje izobraževanj in usposabljanj za varno delo....
- **VARSTVO PRED POŽAROM**
Izdelava požarnih redov, usposabljanj za varstvo pred požarom, svetovanje
na področju varstva pred požarom....
- **EKOLOGIJA IN VARSTVO OKOLJA**
Izdelava ocen vplivov na okolje, meritve emisij (hrup, hlapi, pare, prah, ...)
Svetovanje pri uvajanju standarda ISO 14000
- **PRODAJA INDUSTRIJSKIH MAZIV**
Prodaja in skladiščenje maziv in ostalih nevarnih snovi in
dostava dnevnih količin na lokacijo naročnika
- **ODVOZ NEVARNIH ODPADKOV**
Periodični (tudi dnevni) odvoz nevarnih odpadkov z lokacije naročnika
vpis v evidenco odpadkov...
- **PRODAJA OSEBNE VAROVALNE OPREME**
Delovna oblačila, obutev, ostala zaščita – od glave do nog. (Vse s CE certifikati),
prodaja varnostnih znakov, gasilnih aparatov vseh vrst (tudi za v osebna vozila),
omarice za prvo pomoč....
- **ŠTUDENSKI SERVIS**
Posredovanje dela študentom in dijakom. (www.evt.si/delo)

		VELIKA MASA	NAPRAVA ZA DALJ. ODKRIVANJE LETAL	OČE	ŠPANSKA KORIDA	LJUBLJANA	AZIJ. DRŽAVA	M. IME		
VODJA KMEČ. UPORA NEPOČESAN OTROK									UROŠ TROHA	OJDIP
		ZNAMKA FOTOGRAF. FILMOV				PISMENI DOKAZ NEKD. MAK. POLITIK			AFRIŠKI VELETOK SL. SLIKAR-KA (MELITA)	
VRTNA HIŠICA				ŽUPANČIČ						
LOČJE PRODAJNO BLAGO				VREDNOST. PAPIR			KRAJ POD NANOSOM CIMA			
PODZEM. ŽUŽKOJED		ZASAPANOST		ODRIV OD TAL					SRBSKO SINDIKALNO GLASILO	
ANGL. PLEMIŠKI NASLOV								DEL VELIKE BRITANJE	DOLGOREPA PAPIGA	
PRITOK Z. MORAVE			INDIVIDUAL. POSLOVODNI ORGAN	ČITALKA IGLAVEC Z JAGODAMI					KAČJI LEV	PEVEC VLADIMIR SAVČIČ
CITAT							TEMNI DEL DNEVA			LETOVIŠČE PRI PULJU
		ARABSKI KNEZ			OBVEZNO ŠOLSKO BRANJE		Ž. GLAS	KAZEN ZA KRŠITEV JAVNEGA REDA		
CARJEVA HČI								SL. GLED. IGRALEC (STANE)		
INTRIGANT		ZAPIRALO ZA TEKOČINE RENIJ						LASTNOST SIVE BARVE RESJE		
PLOD STROČNIC				PRITAJENO JOKANJE GRADBENI MATERIAL					JOŽE GALE	KATRAN
PRESTAVNA ROČICA							ATOMSKA PEČ			
LUKA ERŽEN		LISTNATO DREVO ZAČETNIK ARPADOVIČEV					JADRAN. OTOK KRATEK POŽIREK		LESEN PLUG	PEROCI
GLAVNI ŠTEVNIK		RANKO NOVAK PLOD			PISATELJ HUDALES POLNA LUNA					ROMULOV BRAT NEODLOČEN IZID
PALICA BOGA BAKHA			OSNOVNA ŠOLA AMER. M. IME			RANO-CELNIK ORGAN VIDA				MLADENIČ IZ EPA MAHAB-HARATA
LEVSTIKOV JUNAK (MARTIN)				KOS DEBLA MESSINA				PINTERIČ		TEKOČINA V ŽILAH
ČLAN AKADEMIJE										OREL V GERM. MIT
ŠOLSKA OCENA		POLOG. SHRANITEV (V BANKI)							PREBIV. ILIRIJE	

Izrebrani reševalci devetnajste nagradne križanke so: **Valerija Krivec**, Pustota 35, 5281 Sp. Idrija, **Slavko Reven**, Henrika Freyerja 4, 5280 Idrija in **Damjan Rupnik**, Črni Vrh nad Idrijo 61, 5274 Črni Vrh.

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Pošta: _____

Pravilne rešitve pošljite do
15. julija 2004 na naslov:

FMR MEDIA, Arkova 43, 5280 Idrija
s pripisom "Nagradna križanka"

Izrebrali bomo tri nagrajence, ki bodo
prejeli praktične nagrade.

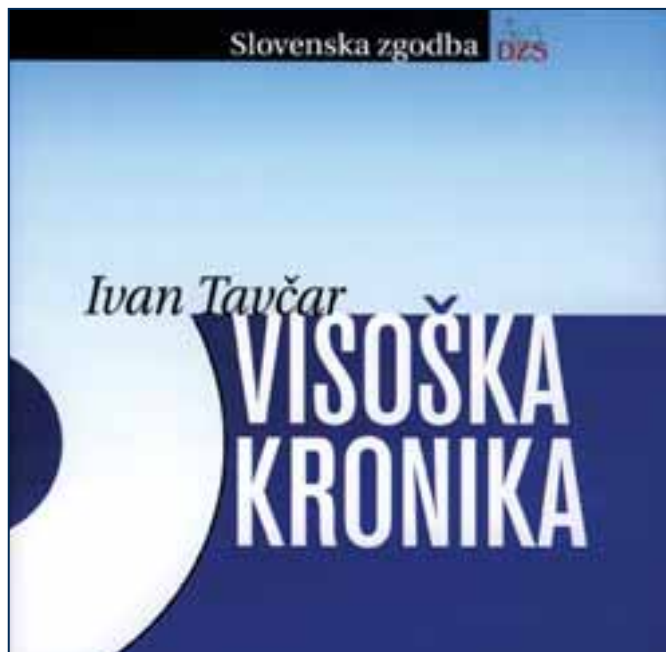
Vseskozi so nam govorili, da smo ena izmed najbolj razvitih pristopnic, pa poglejte kakšni smo vstopili v Evropo.

Na to, da vam na blagajni lahko tudi dvakrat zaračunajo kakšen artikel, smo se že navadili. Da vas osleparijo, pa tako ali tako še opazili ne boste. Zato bodite pozorni. To se dogaja v eni od idrijskih prodajaln. Da ne bi kar povprek grdo gledali, vam sporočamo, da pršut ni bil kupljen pri najboljšem sosedu. Sicer pa je zanimivo, da se »pošteni« idrijski trgovci nikoli ne zmotijo v svojo škodo. Kaj so zaračunali v tem konkretnem primeru, nam ni jasno. Morda embalažo, morda prijeten nasmešek za prodajnim pultom?

Kako prav bi nam prišel, ko se odpravljamo po opravkih in nakupih v prestolnico. Vozil je med Logatcem in Ljubljano, sicer samo slab teden, pa še to ni peljal vsakogar. Z njim je bilo mogoče po zraku priti do Ljubljane prej kot s še tako hitrim avtomobilom po tleh. Gre za cepelina, letečo gmoto, ki na 700 metrih višine lahko leti s hitrostjo 80 km/h, na 1500 metrih pa celo s hitrostjo 125 km/h. Za razliko od svojega predhodnika Hindenburga je ta cepelin napolnjen s helijem, ki ni gorljiv. V kabino pod 74 metrov dolgim trupom lahko sprejme devet potnikov, v zraku pa zdrži 24 ur brez postanka. Ferdinand Graf von Zeppelin je od leta 1900 do 1938 leta naredil 119 cepelinov. Z enim izmed njih je leta 1929 obkrožil svet, največji med njimi pa je svoj prvi čezoceanski polet leta 1937 med pristajanjem v ZDA končal v plamenih. Zadnji, katerega lastnik je nemško podjetje Zeppelin Luftschifftechnik GmbH, je na vseevropski turneji, Slovenija pa je bila tretja postaja na njegovi poti, ki se bo končala v začetku julija.

Prvi dan, ko je pri nas cena bencina presegla magično mejo 200 tolarjev, je bila pred Petrolovim servisom v Idriji dolga vrsta čakajočih. Ko so črpalko odprli, so šele ugotovili, kaj je bil vzrok navala. Z Dnevnikom je prišla tudi knjiga. In kdo bi se je branil, če je bila zastoj. Eni so kupili tudi po dva izvoda časopisa. Med njimi celo taki, ki v zadnjih petnajstih letih niso kupili še nobenega.

BRUS TRANSPORT SLOVENIJA

Certified ISO 9001 : 2000 by

BVQI

B

BRUS TRANSPORT

BRUS d. o. o., Srednja Kanomlja 21 a, 5281 Spodnja Idrija

Tel.: (05) 37 25 200, Fax: (05) 37 42 409